NATIONAL LIBRARY CANADA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
APR 19 1968

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647 U.S.A.
WEDNESDAY APRIL 3, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

27. N-RS TRESDIENA, 1968. GADA 3. APRĪLIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647 U.S.A., tālrunis 486—8975

Pelņas procenti par telpām

SAVĀDS ATGADĪJUMS AR AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS KONGRESA TELPĀM

Kad Amerikas latviešu apvienības nākošā kongresa rīcības komitejas pr-dis Z. Lēvenšteins ALAs 23. marta valdes sēdē Nujorkā ziņoja par kongresa telpu meklēšanas priekšdarbiem, sēdes dalībnieki jutās it kā miklas priekšā. No ziņojuma nevarēja izprast, vai kāds jau izvēlētās telpas nolīrējis citām vajadzībām, vai arī mēģināts tās ALAs „uzdevumā" noīrēt ar citu vārdu. Tikai pēc paskaidrojumiem sēdes dalībnieki saprata, ka telpas ALAs kongresa vajadzībām noīrējis kāds starpnieks no Čikagas jau 27. decembrī, kad vēl nebija lēmuma par kongresa datumu, bet vienīgi ieteikums to sasaukt oktobrī. Par telpu izīrēšanu Čikagas starpnieks Verbickis saņemtu no viesnīcas desmit procentu no visiem ienākumiem, kurus dotu kongresa norise. Šim nolūkam bija rezervētas ne vien sēžu un sarīkojumu telpas, bet arī 125 istabas kongresa delegātiem par speciālu cenu — 18 dol. vienai un 22 dol. divām personām.

Tikai pēc plašākām pārrunām noskaidrojās, kādā veidā šīs telpas īrētas ALAs kongresa vajadzībām. ALAs informācijas darbinieku sanāksmē 13. janvārī Nujorkā no Čikagas bija ieradies arī V. Vīksniņš kāda amerikāņa pavadībā. Ar šo amerikāni viņš iepazīstinājis arī ALAs priekšsēdi prof. P. Lejiņu un viņa vietnieku A. Bērziņu, kas amerikāņa vārdu neatcerējās, bet domāja, ka varētu būt Verbickis. Viņš iepazīstināts kā latviešu labvēlis, kas vadot ceļojumu biroju. Vairākās telefona sarunās ar ALAs ģenerālsekretāru V. Vīksniņš atgādinājis, ka šis amerikānis varot būt palīdzīgs ALAs kongresa telpu sameklēšanai Vašingtonā, kaut dzīvojot Čikagā.

Telpu īrēšanu ALAs un Nujorkas organizāciju padomes vārdā pirmie piedzīvojuši nujorkieši, kā sēdē ziņoja K. Balodis. Saņemts un izmantots piedāvājums rīkot ALAs ceļojošo izstādi viesnīcas Sheraton Atlantic telpās 18. maijā. Līgumu parakstījis Verbickis, uz viņa vārdu un adresi Čikagā nosūtīti arī visi izstādes paziņojumi un iespiedumdarbi, kurus pēc tam no Čikagas atkal sūtītu uz Nujorku rīkotājiem. Līgums nav licies izdevīgs, bet īsā laika dēļ to nācies pieņemt. Sēdē izskanēja domas, ka līdzīgs izkārtojums varētu būt arī citās izstādes vietās.

Līdzīgā veidā telpu īrēšana notikusi arī Vašingtonā ALAs kongresa vajadzībām. Sēdes dalībniekiem nebija izskaidrojuma, kā telpas varēja noīrēt jau 27. decembrī, ja informācijas darbinieku kongress notika vēlāk — 13. janvārī.

Sēdē atzina, ka nevar dot nopelnīt kādam starpniekam uz ALAs kongresa rēķina. Istabas pārnakšņošanai liekas par dārgām, un ir pamats domāt, ka citur tās dabūjamas lētāk. No šī līguma jātiek vaļā, kaut arī kongresu nāktos rīkot citā viesnīcā, — bija ALAs valdes atzinums. Pēc rīcības komitejas priekšsēža domām, Šorhama viesnīca ir visvairāk piemērota kongresa vajadzībām.

Pēc ziņām, kas bija sēdes dalībnieku rīcībā, arī telpas Čikagā ceļojošās izstādes vajadzībām īrētas ar Verbicka starpniecību, pēc kāda sēdes dalībnieka izteicieniem — ar labiem noteikumiem. Šīs izstādes rīcības komitejā ir arī V. Vīksniņš.

Telpu īrēšanas līgumus, iesaistot starpniekus, neatbalstīja neviens no sēdes dalībniekiem. Visi likās pārsteigti, ka tas noticis bez iepriekšējas saziņāšanās ar ALAs valdi un 3 mēnešus pirms kongresa rīcības komitejas izraudzīšanas. Vienīgi šai rīcības komitejai, kurā darbojas Vašingtonas latviešu organizāciju pārstāvji, ir tiesības meklēt telpas un parakstīt līgumus. Tuvāku apstākļu noskaidrošanai ALAs ģenerālsekretārs B. Albāts sēdes laikā telefona tālsarunā mēģināja sasniegt V. Vīksniņu Čikagā, bet līdz sēdes slēgšanas brīdim tas neizdevās. Vk.

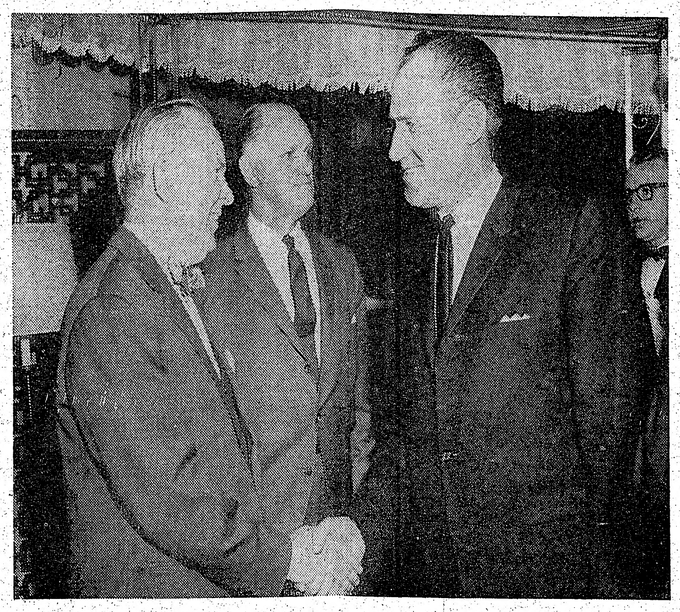

ATVADĪŠANĀS ROKAS SPIEDIENS

Pirms aiziešanas pensijā Lesters Pīrsons pēdējo reizi kā Kanadas ministru prezidents 23. martā viesojās Hamiltonā, kur aizvadījis savu bērnību un pirmos skolas gadus. Hamiltonas liberāļu klubs viņam bija rīkojis pieņemšanu Šeratona viesnīcā, kurā bez pilsētas galvas V. Kopa, pilsētas pārvaldes, politiķiem un dažādu uzņēmumu pārstāvjiem no aizejošā L. Pīrsona atvadījās arī visu Hamiltonas etnisko grupu reprezentanti. Uzņēmumā: Hamiltonas DV nodaļas valdes priekšsēdis E. Pulciņš (pa labi) reizē ar atvadu rokas spiedienu pateicas L. Pīrsonam par viņa devumu Kanadai — nacionālo karogu. Foto: J. Gailītis

Aicinājums tautiešiem

NEPĒRCIET ZELTU, NOGULDIET NAUDU LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS!

Kāds tautietis man nesen pievanija un apjautājās, vai latviešu „banka" pārdod zeltu. Tas apliecina, ka zelta drudzis nav pagājis secen arī latviešiem un ka, droši vien, viens otrs savu sūri un grūti pelnīto naudiņu un daudzus gadus kopā likto ietaupījumu būs pārvērtis zelta stieņos. Bet jāievēro, ka zeltu nevar ēst, par zeltu nevar nopirkt kurpes un apģērbus, nedz arī samaksāt māju hipotēkas, elektrības un ūdens rēķinus. Lai to izdaritu, zelts atkal būs jāpārvērš dolaros vai kādā citā valūtā, un Dievs vien zina, kas tai laikā būs ieguvējs un kas zaudētājs.

Bet šobrīd droši varam teikt, ka ieguvēji ir zelta pārdevēji, kas par nenormāli dārgu maksu laiž tirgū šo dārgmetallu un izprovocējuši zelta drudzi savtīgos nolūkos. Neviens nevar pateikt, kas notiks rīt finanču pasaulē, — vai būs naudas devalvācija, vai inflācija, vai zelta un vērtspapīra cenas celsies vai kritīsies. Ir tikai daži cilvēki, kas tur šo nenormālo finanču pasauli savās rokās un spēlējas ar mums kā kaķis ar peli.

Zelta un vērtspapīru pirkšana un pārdošana ir tāda pati laimes lieta kā kāršu un citas azarta spēles. Tādēļ tikpat viegli var zaudēt kā laimēt, jo viss atkarīgs no laimes un gadījuma, bet ne no prāta vai aprēķina. Arī daudzi latvieši savu naudiņu jau zaudējuši, ieguldīdami to nedrošos vērtspapīros vai pasākumos. Ja nosodām azarta spēles, tad tikpat labi drīkstam nosodīt arī spekulācijas ar zeltu un vērtspapīriem. Zelts pats par sevi nav nekāda vērtība. Vienīgā zelta vērtība ir tā, ka tas ir rets un cēls metalls. Zeltam finanču pasaules valdnieka godu devis pats cilvēks. Bet tikpat viegli, kā cilvēks zeltam šo goda vietu ir iedevis, viņš var to arī atņemt. Ja pašreiz visas finanču sistēmas pamatā ir zelts, tad jau rīt tā var vairs nebūt. Iespaidīgi mēģinājumi šai virzienā ir jau notikuši un notiek joprojām.

Īstās vērtības mūsu modernajā dzīvē ir darbs, ražošana, produkcija un ekonomija. Tās ir vērtības, kuŗas cēlušas un cels ievērojamos augstumos mūsu personīgo dzīvi, mūsu tautas dzīvi un mūsu valsts dzīvi. Šīs vērtības arī ir tās, kuŗas parāda pareizo ceļu, pa kuŗu mums jāiet. Ja izvēlēsimies šo pareizo ceļu, mēs nekad nebūsim zaudētāji, bet vienmēr tikai ieguvēji.

Kreditsabiedrības ir dibinātas un organizētas uz šiem principiem. To mērķis nav spekulācija ar zeltu un vērtspapīriem. To mērķis arī nav uzkrāt milzīgas naudas summas un vērtības vienā vietā. Kreditsabiedrību uzdevums ir normāla un pareiza finanču lietu kārtošana savu biedru interesēs. Kreditsabiedrības ir kooperātivi uzņēmumi, bet kooperātivu pamatprincips ir, ka nedrīkst būt ieguvēju un zaudētāju, bet vienīgi ieguvēji. Tādēļ, ja gribam iet pa pareizu ceļu, nav jāpērk zelts vai vērtspapīri, bet jānogulda nauda savās kreditsabiedrībās vai latviešu „bankās", kā tautas mutē tās sauc.

Toronto latviešu kreditsabiedrība jau 9 gadus ar labiem panākumiem veic šos finanču uzdevumus un bauda tautiešu uzticību daudzās finanču problēmās. Kreditsabiedrība ir valdības garantēta naudas iestāde un aiz tās stāv citi solīdi kooperātīvi uzņēmumi un iestādījumi. Lieki kaut ko pārmest kreditsabiedrībai, vai strīdēties par tās procentu likmēm. Pirms to noteikšanas visas procentu likmes ir rūpīgi apsvērtas un diskutētas. Nav arī jādzenas pēc augstām procentu likmēm, jo tās bieži ir nenormālas. Kas maksā augstas likmes, bieži vien ātri „aiziet dibenā".

Nav jāaizraujas no skaļām reklāmām, ka citur maksā 5, 6 un, varbūt, vairāk procentus par noguldījumiem. Toronto latviešu kreditsabiedrība visā pastāvēšanas laikā un arī pašreiz maksā augstākus procentus par noguldījumiem nekā parastās bankas. Ja kreditsabiedrībai procentu likme par noguldījumiem ir tikai 4½%, tad jāievēro, ka noguldītāji saņem dzīvības apdrošinājumu, par kuŗu kreditsabiedrība maksā prēmiju apdrošināšanas sabiedrībai — 65 centus par katriem 1000 dolariem, kas iztaisa 0,78% gadā, tātad — kopā ar procentu likmi kreditsabiedrība maksā 5,28%. Jāievēro arī, ka visus šos noguldījumus kreditsabiedrība lietderīgi izlieto pašu tautiešu finanču jautājumu kārtošanai un ievērojamo peļņu, kuŗa rodas no šīm operācijām, atdod atpakaļ kreditsabiedrības biedriem vai arī izlieto latviešu skolu un sabiedrisko organizāciju atbalstam.

Tas pats notiek visās pārējās latviešu kreditsabiedrībās. Tādēļ, tautieši, nepērciet zeltu un vērtspapīrus, bet noguldiet naudu latviešu kreditsabiedrībā! Kreditsabiedrībām pieder nākamības laiki.

A. Svenne
Latviešu kreditsabiedrību apvienības priekšsēdis

DZIMŠANAS DIENAS KLINĢERIS

Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītāju un to vietnieku sapulcē 24. martā Hamiltonā latviešu gaidu priekšnieci Morellu Vilku un gaidu nozares vadītāju Gundegu Upīti sumināja šūpja svētkos, kuŗi abām bija dienu iepriekš. Hamiltonas skautu un gaidu vecāku padomes dāmu komitejas dāvināto dzimšanas dienas klinģeri abas gavilnieces sapulces pārtraukuma maltītē sadalīja sanāksmes dalībniekiem. Uzņēmumā no kreisās: Kanadas latviešu skautu jendas priekšnieks E. Dāvidsons, latviešu gaidu priekšniece M. Vilka, jendas gaidu nozares vecākā G. Upīte un vecāku padomes priekšsēdis Ž. Valdmanis. Foto: J. Gailītis

Vilis Lapenieks

Pieminekļi

Kopš neatminamiem laikiem pasaulē bijuši priesteŗi un priesterienes, it sevišķi — mīlas priesterienes. Dažas no tām, piemēram, Madame Pompadūra, kļuvušas slavenas un iegājušas pat vēsturē. Šādu „priesterieņu", protams, netrūkst arī tagad. Vēl nesen pasaules preses slejas pildīja sensācionālie notikumi ap vienu šādu „slavenību.

Rozemarija Nitribita bija šarmanta vācu meitene ar izcilu klientūru no tā saucamajām labākajām aprindām, pat no Bonnas. Diezkā bija kļuvis zināms, ka viņa par saviem piedzīvojumiem raksta dienasgrāmatu. Tāds dokuments, iespējams, varēja kļūt bīstams daudziem godātiem vīriem, tādēļ kādā jaukā rītā daiļo Nitribitu atrada viņas luksa dzīvoklī Frankfurtē nonāvētu, bet dienasgrāmata bija nozudusi. Policija slepkavu neatrada, jo, kā liekas, nemaz necentās to atrast...

Uz šī patiesā notikuma bija bāzēta vācu filma „Das Mädchen Rosemarie", kuŗa ar milzu panākumiem pārstaigāja pasauli, reizē ar to vareni popularizēja vietu, kur darbība norisinājās, proti — Frankfurti pie Mainas. Interesanti piezīmēt, ka šai sakarā pat Bonnas valdības preses šefs bija spiests atzīt, ka filma īsā laikā padarījusi Frankfurtes vārdu pasaulē daudz populārāku, nekā to ilgos gados spējuši šīs pašas pilsētas slavenākie dēli Gēte un Šopenhauers, kuŗiem Frankfurtē uzcelti grandiozi pieminekļi.

Ar to es nu būtu nonācis pie tā, par ko īstenībā šai rakstā grību runāt — par pieminekļiem. Kādēļ vispār ceļ pieminekļus? Ir divi galvenie iemesli. Pirmkārt pieminai un goda parādīšanai kādai personai vai notikumam. Otrkārt, piemineklim ir arī pilsētas izdaiļošanas uzdevums. Pēdējā laikā mūsu presē pasvītroti bijis minēts vēl viens motīvs pieminekļu vajadzībai, proti — cīņai par mūsu zemi un brīvību. To gandrīz vai par pašu galveno izcēla Raiņa un Aspazijas piemineklja celšanas iniciātori. Paskatīsimies, par cik katrs no šiem trim motīviem atbilst iecerētajam piemineklim. Kastaņolā, ja raugāmies nevis caur ieceŗu un vēlmju prizmu, bet gan caur nesaudzīgo reālitātes lēcu.

Nav šaubu, ka Raiņa pieminekļis godam veiks otru uzdevumu — Kastaņolas pilsētas izdaiļošanu. Bet tas nav mūsu nolūks. Mēs gribam godināt savus lielos literātus un izteikt pateicību par to, ko tie mūsu tautai devuši. Jādomā, ka pieminekli izdotos izveidot pietiekami iespaidīgu, lai tas būtu cienīgs reprezentēt Raiņa un Aspazijas piemiņu. Reizē ar to tas atbilstu arī pirmajam uzdevumam — piemināt, gan tikai ar piezīmi, ka sveša zeme nav īstā vieta, kur kādam tautas rakstniekam celt pieminekli. Tam būtu jābūt tur, kur ir arī pati tauta. Kāda nozīme, teiksim, būtu Blaumaņa piemineklim Somijā, kur latviešu nemaz nav? Arī Šveicē latviešu tikpat kā nav un nekad nebūs.

Bet kā ir ar trešo motīvu — ar šo pieminekli pievērst pasaules uzmanību zemei, kultūrai un liktenim? Šķiet, ka tā ir pavisam nereāla, lai neteiktu naīva doma — ar Raiņa pieminekli kādā Šveices provinces pilsētiņā pievērst pasaules uzmanību Latvijai. Ar to mēs nepievērsīsim pat garāmgājēju ievērību, par pasauli nemaz nerunājot. Tūlīt paskaidrošu — kādēļ.

Savā raibajā mūžā esmu bijis diezgan daudzās zemēs, izstaigājis daudzas jo daudzas pilsētas un redzējis simtiem pieminekļu. Esmu bijis arī Frankfurtē un droši vien, redzējis arī Bonnas preses šefa pieminētos Gētes un Šopenhauera pieminekļus. Tā kā tos neatceros, tad, laikam, būšu pagājis tiem garām tikpat vienaldzīgi kā citi garāmgājēji. Tādi nu reiz ir mūsdienu cilvēki, ka pieminekļiem neveltī tikpat kā nekādas vērības. Lai kādu pieminekli ievērotu, atcerētos un par to runātu, tam jābūt vai nu tik grandiozam kā Triumfa arkai Parīzē, tik brīnišķīgam kā Taj-Mahala veidojumam Indijā, vai arī tik negaumīgam kā Ļeņina pieminekļim Maskavā. Tur tomēr galvenais publikas pievilkšanas objekts nav vis Ļeņina mauzolejs, bet gan pats mironis stiklā zārkā. Teiktais skan, varbūt, drusku ciniski, bet tāda nu reiz ir dzīves reālitāte, ar kuŗu pieminekļu cēlējiem mūsu laikā būtu jārēķinās.

Ka neesmu vienīgais, kas uz pieminekļiem diezko nereaģē, apliecina mana „Gallupa aptauja" Losandželosā, kuŗu izdariju pie apmēram divdesmit paziņām. Pašā Losandželosas centrā ļoti dzīvā vietā ātrodas Peršinga laukums. Tajā ir arī viens pieminekļis. Neuzkritoši apvaicājos saviem paziņām, kas tas ir par pieminekli. Daļa to nemaz nebija ievērojuši, kaut desmitām reižu gājuši garām. Bet nebija neviena, kas tiešām zinātu, kam par godu šis piemineklis celts. Caurmēra atbildes bija apmēram tādas: „Ak, tas pieminekļis? Jā, tur ir gan kaut kas tāds, bet nav bijis intereses apskatīties..."

Atklāti sakot, es arī nezinātu, ja kādā rītā nebūtu bijis jāgaida uz bankas atvēršanu. Aiz gara laika izlasīju uzrakstus un uzzināju, ka piemineklis celts Amerikas brīvības cīnītājiem. Nesagaidīsim nu, lai steidzīgie tūristi Šveicē mūsu Raiņa pieminekli ievērotu daudz vairāk, nekā mēs ievērojam pieminekļus pilsētās, kuŗās pat paši dzīvojam. Reizē ar to plānotais Raiņa pieminekļis Kastaņolā iecerētajam uzdevumam — pievērst uzmanību Latvijai un tās liktenim — nekalpos. Tas galvenokārt kalpos Šveices pilsētiņas izdaiļošanai. Bet vai tādēļ ir vērts tērēt sūri un grūti vāktos latviešu trimdinieku grašus?

Nebūt neesmu principā pret pieminekli Rainim un Aspazijai — viņi tiešām to ir pelnījuši. Es šaubos tikai par to, vai akmens bluķis ar puķu dārziņu kaut kur Šveicē ir vienīgais un īstais veids, kā mums pašreizējos apstākļos vajadzētu godināt lielo rakstnieku piemiņu.

Manuprāt, pieminekļus var celt daudz un dažādos veidos, arī garīgajā plāksnē. Piemēram, ar saziedotajiem līdzekļiem būtu iespējams stimulēt jaunu latviešu gara darbinieku, dzejnieku un rakstnieku izveidošanos. Spēciga jauno rakstnieku paaudze brīvajā pasaulē būtu daudz iedarbīgāks ierocis cīņā par Latviju nekā nedzīvais piemineklis. Ja Rainis pats varētu līdzrunāt sava pieminekļa jautājumā, šķiet gan, ka viņš drīzāk izšķirtos par „dzīvo pieminekli", nevis sastingušu akmeni.

Ir arī vēl daudzas citas iespējas. Piemēram, kā būtu, ja Raiņa pieminekli celtu nevis Kastaņolā, bet Holivudā? Jau raksta sākumā minēju, ko panāca viena pati filma Frankfurtes propagandēšanā. Par daļu no pieminekļim paredzētās naudas būtu iespējams izstrādāt spēcīgu „Jāzeps un viņa brāļi" scenāriju filmai (protams, angļu valodā). Atticīgi manevrējot, būtu iespējams ieinteresēt kādu no Holivudas neatkarīgajiem producentiem un uzņemt filmu, kuŗa, izvietota pasaules tirgū, dotu kā publicitāti, tā peļņu. Un kas uz peļņu attiecas, tad, ja cita nekā labāka nevarētu ar to iesākt, nu tad, manis pēc, celsim kaut vai to pašu pieminekli Kastaņolas parkā.

Mans nolūks nekādā ziņā nav ar šo rakstu, kā saka, uzgāzt auksta ūdens šalti Raiņa pieminekļa idejai, nedz arī šīs idejas reālizētājiem. Bet latviešiem ir tāds

(Turpinājums 8. lpp.)

Izraēlas aizsardzības ministrs Moše Dajāns nopietni ievainots kādā archaioloģisko izrakumu vietā, sagāžoties masīvai sienai. Dajāns no gruvešiem izrakts tikai pēc ilgāka laika. Aizsardzības ministrs Dajāns piedalījās izrakumu ekspedicijas dabos, lai sameklētu kādus archaioloģiskus priekšmetus, ar kuŗiem izdaiļot savas mājas dārzu. Moše Dajāns vienu aci zaudēja otrā pasaules kaŗā Sirijā, cīnoties pret arabiem. Melno apvalku virs zaudētās acs viņš vēl tagad nēsā kā simbolu.

Biežā gaisa piratērija jau kļuvusi par uzjautrināšanas iemeslu televīzijas jokdaŗiem, kas runā par „brīvu ceļošanu" uz Kubu. Nule atkal nolaupīta kāda Venecuēlas lidmašīna, piespiežot tās pilotu lidot ar 47 pasažieŗiem un 3 apkalpes locekļiem uz Kubu. Kastro valdību šoreiz vēlējušies apmeklēt četri bruņoti bārdaiņi.

Šveice atkārtojusi piedāvājumu būt starpniece Vietnamas kaŗā, bet noraidījusi Ziemeļvietnamas aicinājumu nodibināt diplomātiskas attieksmes.

Krievu „liberālie" emigranti un Baltijas valstis

Pagājušā gadā iznākusi kādreizējā Krievijas pagaidu valdības galvas A. Kerenska grāmata franču valodā „Krievijas vēstures krustceļos" (La Russie au tournant de l'Histoire), iznācis arī tās angļu tulkojums „Russia and History's Turning point". 695 lappusēs autors apskata pirmā pasaules kara priekšvēsturi, krievu revolūcijas izcelšanos un norisi. Grāmata var interesēt arī latviešus, jo tajā bieži minētas Baltijas valstis: redzama Kerenska resp. „liberālo" krievu nostāja pret agrākās Krievijas nacionālajām minoritātēm. Tā mums ir nepieņemama.

Tomēr jāatzīst, ka grāmata saistoši uzrakstīta: sausā vēstures viela apskatīta ļoti dzīvi. Grāmatā ir daudz interesantu, plašākai sabiedrībai nezināmu faktu, jo autors bieži citē vācu „slepeno archīvu" dokumentus, vācu ģenerāļu Ludendorfa, Hindenburga un Hofmana, kā arī reichstāga locekļa Erebergera memuāru izvilkumus u.c. Interesantas arī ziņas par sabiedroto slepenajām apspriedēm kara laikā, franču un angļu diplomātu darbību Krievijā u.c.

Savā grāmatā Kerenskis paver pirmā pasaules kara aizkulises. Vilhelma II Vācijai bija tieksme pēc „pasaules varas", bet arī tās pretinieku apetīts nebija mazāks. Kerenskis stāsta par sabiedroto konferencēm, kurās dalīts „laupījums" vēl pirms kara beigām, arī par tirgošanos, lai pārvilktu Italiju savā pusē.

Pirmā pasaules kara laikā vācu ģenerālštābs sāka plaši lietot jaunu, ne visai bruņniecisku cīņas metodi —pretinieka aizmugures dezorganizāciju ar revolūcionāru propagandu. Par tās norisi Kerenskis stāsta gari un plaši, citējot vācu slepenos dokumentus. Viņš cenšas pierādīt, ka starp vācu ģenerālštāba aģentiem un boļševiku propagandistiem pastāvējusi cieša sadarbība. Sevišķi aktīva tā bijusi trijstūrī, kuru veidoja Rīga, Sveaborga, Helsinki, Kronštate un Pēterpils. Ļeņina sadarbošanās ar vācu aģentiem sākusies jau ilgāku laiku pirms viņa atgriešanās Krievijā vācu aizplombētajā vagonā: Ļeņins saņēmis no vāciešiem naudas pabalstu savai dzīvei ārzemēs un propagandai. Par starpniekiem viņa sakaros ar vāciešiem Kerenskis atzīmē personas, kuru vārdi pirms revolūcijas bija minēti arī Krievijas valsts domē, gan citā sakarā, bet cenzūra tos nosvītroja preses atreferējumos. Šīs personas ir Helfands-Parvus, Firstenbergs-Ganeckis un — Kerenskis min arī īgauni Keskulu. Visu ķeizariskās Vācijas boļševikiem izmaksāto pabalstu kopsumma sasniegusi 80 miljonu marku. Ļeņina un vācu ģenerālštāba sadarbība bijusi labi saskaņota: tā piemēram, Ļeņina apvērsumā mēģinājums 1917. gada jūlija sākumā sakritis ar vācu uzbrukumu tai pašā laikā austrumu frontē.

Bet, no otras puses, arī sabiedroto sūtņi bijuši ļoti aktīvi, sevišķi pēc revolūcijas bieži iejaukušies Krievijas iekšpolitiskajā dzīvē, it īpaši britu sūtnis Pēterpilī Bjukanans un britu militārais atašejs Nokss. Kerenskis apgalvo, ka viņi no paša sākuma bijuši neuzticīgi noskaņoti pret Krievijas pagaidu valdību un vēlāk aktīvi atbalstījuši ģenerāļa Kornilova plānoto apvērsumu. Šai sakarā Kerenska grāmata atklāj arī cara traģiskās bojā ejas aizkulises. Nikolaja II vēlēšanās bijusi izceļot uz Angliju, ar kuras karaļnamu viņu saistīja tuva radniecība; tā bijusi arī pagaidu valdības vēlēšanās. Bet Anglijas karalis Džordžs V baidījies no britu sabiedriskās domas, kura bijusi nelabvēlīgi noskaņota pret caru, un tā angļu valdība nav devusi Nikolajam II patvērumu Anglijā. Kad vēlāk sūtnis Bjukanans gribējis minēt šo faktu savos memuāros, britu ārlietu ministrija viņam piedraudējusi ar pensijas atņemšanu.

Latviešus var interesēt Kerenska sniegtās ziņas par Rīgas krišanu vācu rokās 1917. gada septembra sākumā, kas ievadīja mūsu strēlnieku traģēdijas pēdējo cēlienu. Kerenskis Rīgu piemin vairākkārt savā darbā. Ar 1905. gada revolūcijā iejaukto igauņu un latviešu sekmīgu aizstāvēšanu cariskās Krievijas tiesās Tallinā un Rīgā esot iesākusies viņa advokāta karjēra. Kerenskis apraksta arī Rīgas apmeklējumu 1917. gada 25. maijā un sarunu ar kādu kareivi, kura tautību nemin. Rīgas krišanas apstākļi Kerenska attēlojumā ir šādi:

Kaut bijušas ziņas par vācu gatavošanos uzbrukumam Rīgas frontē, Kornilovs jau augusta sākumā sācis atvilkt krievu spēkus no šīs frontes un virzīt tos uz Pēterpili — sakarā ar savu apsvēruma plānu. Jau 14. augustā Maskavā Kornilovs deklarējis, ka Rīgas krišana neesot novēršama. Rīgas krišanas dienā viņš paskaidrojis rumāņu diplomātam Diamandī, ka krievu armija atstājusi Rīgu uz viņa pavēli, Rīgas zaudēšanai arī neesot pievēršama pārāk liela uzmanība, bet šis fakts ietekmēšot sabiedrisko domu un reizē ar to veicināšot disciplīnas atjaunošanu armijā. Kerenskis citē arī kadetu partijas locekļa Vlad. Ļvova sarunu ar Kornilovu 24. augustā, pēdējais teicis: „Ziņojiet Kerenskim, ka Rīga kritusi tādēļ, ka pagaidu valdība nav pieņēmusi manus priekšlikumus!"

Lasot Kerenska grāmatas lappuses par Rīgas krišanu, atceros arī sarunu 1917. gada vasarā ar kādu labi informētu personu no krievu oficiālajām aprindām, kura līdz tam uzturēšās Rīgā, bet pēkšņi tika pārcelta uz Pēterpili. Šī saruna jau toreiz mani pārliecināja, ka Rīgas atdošana vāciešiem bija izlemta lieta. Tātad, Rīga krita nevis atklātā un godīgā cīņā, bet krievu savstarpējo intrigu rezultātā, un latviešu karavīri par velti bija lējuši savas asinis...

Runājot par oktobra revolūciju, Kerenskis atkal pasvītro vācu ģenerālštāba un Ļeņina sadarbību. Vāciešiem bijusi vajadzīga Ļeņina apvērsuma izdošanās tieši šai laikā, lai aizkavētu Austriju parakstīt separātu mieru ar sabiedrotajiem. Ļeņinam vienīgā iespēja sagrābt un noturēt varu šai laikā bijusi — solīt tautai un armijai mieru un arī panākt to.

Grāmatas pēdējās 3 nodaļas (651.—695. lpp.) Kerenskis stāsta par nesaskaņām un intrigām sabiedroto starpā un to intervencijas plāniem. Reizē ar to bieži pieminētas Baltijas valstis, gan saucot tās vārdā, gan apzīmējot ar vārdu „bufervalstis". Kerenskis raksta par „ārkārtīgi slepena" britu un franču līguma parakstīšanu 1917. gada beigās. Sakarā ar to Krievijas rietumdaļa, sadalīta „iespaida sfairās": pēc kara beigšanās Anglija nodibinātu savu protektorātu Baltijas provincēs, Kaukazā un zemēs aiz Kaspijas jūras, bet Francija — Ukrainā un Krimā (šis līgums esot minēts arī Dž. Kenana grāmatā „Russia and the West under Lenin and Stalin").

Se nu spilgti izpaužas Kerenska un viņa domu biedru negātīvā nostāja pret neatkarīgu nacionālu valstu nodibināšanos Krievijas rietumos. Viņš pauž sašutumu, ka nolemts atspiest Krieviju atpakaļ robežās, kādas bijušas agrākajai Maskavas valstij līdz Pētra Lielā valdīšanas laikam: „... Mūsu tēvija atdalīta no Rietumeiropas ar mazu un vidēja lieluma nacionālu valstu joslu zem uzvarētāju protektorāta..." Kerenskis citē arī savu protesta rakstu, iespiestu franču presē 1918. gada beigās: Krievija esot cīnījusies „par mieru un taisnību", bet nu to gribot pārvērst atkal par „veco āzišķo Maskavas valsti".

Tālāk Kerenskis ar lielāko sašutumu raksta par sabiedroto notu Kolčakam 1917. gada pavasarī. Tajā sabiedrotie pieprasījuši, lai Kolčaks atzītu Polijas un Somijas neatkarību, kā arī pēc iespējas ātri „atrisinātu problēmas, saistītas ar Krievijas atteikšmēm pret Igauniju, Latviju, Lietuvu, Kaukazu un territorijām viņpus Kaspijas jūras". Ar citiem vārdiem, sabiedrotie pieprasījuši, lai Kolčaks nekavējoties atzītu šīs jaunās valstis. Kerenskis slavē Kolčaku par viņa atbildi sabiedrotajiem, par atteikšanos atzīt minēto nacionālo valstu neatkarību (izņemot Poliju), atstājot šī jautājuma izlemšanu Krievijas satversmes sapulcei un — Tautu savienībai. Kā īsts krievu patriots Kolčaks gribējis atjaunot Krievijas agrāko varenību, tādēļ atteicies pieņemt sabiedroto prasības, jo tie gribējuši saskaldīt Krievijas ķermeni.

Savā grāmatā Kerenskis vairākkārt atsaucas uz Krievijas pagaidu valdības skanīgajām deklarācijām, kurās minēti jēdzieni „taisnīgs miers, brīvība, tautu pašnoteikšanās tiesība", bet vienīgā neatkarīgā nacionālā valsts agrākās Krievijas territorijā, kuru gatavs atzīt, ir Polija; viņš nespēj samierināties ar Somijas un Baltijas valstu neatkarību. Versaļas miera līgumā uzvarētāji gribējuši paralizēt Krieviju uz ilgāku laiku. Francija cerējusi aizsargāt sevi ar jaundibinātajām „bufervalstīm"; cerējusi, ka tās aizkavēs Berlīnes un Maskavas slepeno militāro sadarbību līdz pat otram pasaules karam.

Tāda ir politika. Gribu tomēr pasvītrot, ka nevaru pievienoties tiešī šai laikrakstā bieži izteiktajiem uzskatiem lasītāju vēstulēs, *ka krievu literatūrai un mākslai* nav nekādas vērtības tādēļ vien, ka to radījuši mums politiskā ziņā naidīgie krievi. Ja mākslas darbu vērtējam ar politiskās ideoloģijas mērauklu, tad mēs nostājamies uz viena līmeņa ar Ždanovu, Kosīginu & Co. Fakts, ka vācu tauta bez visa cita „radījusi" arī hitlerismu, nemazina Gētes un Šillera vērtību. Ir cits jautājums, vai vērts vispār tagad nodarboties ar krievu klasiķiem, jo tie pieder pagātnei, bet mums ir jaunas strāvas literatūrā un mākslā. Mums arī jāzina, kas notiek pretinieka nometnē, tādēļ gluži ignorēt krievus nevaram.

Mag. hist. Austra Augenberga

RES BALTICA

SAGATAVOTS RAKSTU KRĀJUMS LATVIJAS SŪTŅA DR. ALFRĒDA BĪLMAŅA PIEMIŅAI

Šogad aprit 20 gadu kopš Latvijas sūtņa Vašingtonā Dr. Alfrēda Bīlmaņa nāves. Viņa diplomātiskā darba lielākie panākumi saskatāmi tieši mūsu tautas un valsts drūmākajās dienās otra pasaules kara laikā un īsi pēc tā, kad Vācijas bēgļu nometnes pildījās ar latviešu bēgļiem. Padomju varas un čekas rokas jau sniedzās pēc latviešiem un visupār baltiešiem un darīja visu iespējamo, lai sabiedrotie visus baltiešus atzītu par Pad. savienības pilsoņiem, kas būtu nozīmējis cejojumu atpakaļ uz okupētajām zemēm. Ja tas tā nenotika, tad galvenokārt pateicoties sūtņa A. Bīlmaņa modrībai un aktīvitātei, sadarbojoties ar pārējiem Baltijas valstu sūtņiem Vašingtonā un panākot sabiedroto pavēli, kura noteica, ka baltieši nav uzskatāmi par Pad. savienības pilsoņiem, tādēļ nav repatriējami ar varu. Tāpat ievērojami nopelni sūtnim A. Bīlmanim bija arī Latvijas patiesā stāvokļa izgaismošanā gan dažādos periodiskos izdevumos, gan arī īpašās brošūrās un grāmatās. Pāragrā nāve mums atņēma vienu no aktīvākajiem un izcilākajiem Latvijas brīvības cīnītājiem un diplomātiskā korpusa pārstāvjiem.

Šī izcilā valstsvīra piemiņai jau vairāk nekā 3 gadus iniciātoru grupa Dr. Ādolfa Sprūdža un Dr. Armīna Rūša vadībā nopietni strādājusi pie rakstu krājuma sagatavošanas, kas ne tikai godinātu un pieminētu sūtņa Dr. A. Bīlmaņa paveikto darbu, bet reizē būtu arī tā turpinājums Latvijas un Baltijas valstu tiesiskā stāvokļa izvērtēšanai un iztirzāšanai. Rakstu krājums iznāks angļu valodā un sauksies „Res Baltica". Tas aptvers ap 320 lappušu un sniegs 12 dažādu autoru zinātniskus un politiskus rakstus par Baltijas valstu tiesisko stāvokli, vēstures notikumiem, kas noveda pie pašreizējās okupācijas, Pad. savienības mērķiem un ekspansijas tiekšmēm. No rakstu autoriem tikai četri ir latvieši, arī krājuma ievadvārdus devis kādreizējais ASV sūtnis prof. Hendersons (Loy W. Henderson).

Krājums iznāks Holandē A.V. Sijthoļa izdevniecībā, kas Eiropā un citur plaši pazīstama kā viens no ievērojamākajiem starptautisko tiesību, starptautisko attiecību, salīdzināmo tiesību, politikas un līdzīgu jautājumu apgādiem. Tas publicē arī Hāgas starptautisko tiesību akadēmijas plaši pazīstamo seriju „Recueil des cours" (jau 117 sējumu), iecienītās serijas „Law in Eastern Europe" un „European Aspects", periodiskus izdevumus un daudz nozīmīgu monografiju, tāpat izplata Hāgas starptautiskās tiesas publikācijas. Ar šī apgāda vārdu uz titullapas šīm maz pētīto Baltijas valstu problēmas aspektu iztirzāšanai veltītajam krājumam ir labas cerības iekļūt pasaules tirgū un arī pa tādām durvīm, kuras parastajām brošūrām un līdzīgiem izdevumiem parasti slēgtas.

Rakstu krājumu „Res Baltica" atzinīgi savā pēdējā sesijā novērtēja arī LNAK padome un uzdeva valdei iegādāties 50 eksemplāru izplatīšanai Kanadā. Brīvā tirgū grāmata maksās 9,50 dol., bet, pasūtinot līdz 15. jūnijam un pasūtinājumam pievienojot arī samaksu, tikai 7,50 dol. Iepriekšēja pasūtināšana ar mīnēto atlaidi izdarāma vienīgi pie A. Sprūdža, 2608 E. 74th Place, Chicago, Ill., 60649, U.S.A.

R. N.

Divi pilskalni

CĒSU PILSKALNS LATVIJĀ UN MASADA IZRAĒLĀ

Pēckara gados, kad visu pasauli nodarbina notikumi kādreizējā Palestīnā, vēstures amatieriem varētu būt interesanti salīdzināt Latvijas un Izraēlas valstu stāvokli un dažus notikumus, kuru atblāzma sniedzas pāri gadu simtiem. Ne reizi vien jau aizrādīts uz līdzību ģeografiskajā ziņā: abas mazās valstis ir jūras malā (Baltijas jūra un Vidusjūra), kur krustojas pasaules lielceļi no visām debess pusēm. Gluži dabīgi, ka tādas vietas iekaro katra lielāka kaimiņu valsts, kuŗai kārta nākt pie varas, Bet varas nav pastāvīgas, tās nomaina viena otru, un katra nākošā kāro to pašu. Abās zemēs dzīvo tautas ar ļoti senu kultūru, kas izveidojusies nemitīgās cīņās ar ienaidniekiem. Lai šoreiz vērsta lasītāju uzmanība uz divām līdzīgu notikumu vietām — Cēsu pili Latvijā un Masadas pili Izraēlā.

Par Masadu pāris vārdos sakāms sekojošais, ko var atrast prof. J. Jadina grāmatā „Masada" (Yigael Yadin — Masada, ed. Random House, N. Y., 1966). Masada bija žīdu pilskalns, kuŗu izbūvēja Herods Lielais, kas valdīja „no romiešu žēlastības" laikā no 36. — 4. gadam pirms Kristus dzimšanas. Tolaik Palestīna bija jau Romas province ar tās gubernātoru vai prokurātoru priekšgalā. Palestīnā vienmēr pastāvēja pretestības kustība pret romiešiem, kuŗi bija zemi iekaŗojuši pirms kādiem 50 gadiem. Pretestības kustības dalībniekus apzīmēja par zelotiem: tie bija žīdu patrioti, kas gribēja atkaŗot brīvību un patstāvību savai tautai. Visās pilsētās atradās romiešu okupācijas garnizoni, arī Masadas pilskalnā — cietoksnī. Šis pilskalns atradās uz klints pie Nāves jūras, kuŗai visapkārt tuksnešaini kalni. Masada bija nostiprināta ar valņiem un izbūvēta tā, lai varētu pastāvēt ilgāku laiku neatkarīgi no tuksnešas apkārtnes. Klintīs bija izcirsta ūdens apgādes sistēma, pārtikas

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

27. N-RS TREŠDIENA, 1968. GADA 3. APRĪLIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough. Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

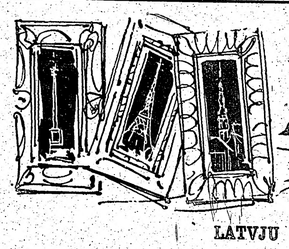

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

LATVJU MĀKSLA PASAULES FORUMĀ

(4. turpinājums)

Salonam bija divējāds mērķis — tam jābūt ir mākslas darbu sijātājam, ir mākslinieku palīgam, dodot viņiem (bieži debitantiem) iespēju iepazīstināt publiku ar savu talantu, parādīt un pārdot savus darbus.

Salons kalpoja vēl trešajam mērķim — publikai, dodot tai sava veida garantiju, ka darbi, kuŗus Salona tiesnešu kolēģija izstādē uzņēma, bija mākslinieku, ne šarlatānu vai mākslas parazītu ražojumi.

Lieki uzsvērt, ka Salonā iekļūt gribētāju allaž bija vairāk nekā uzņemamo. Aicināto bija daudz, izredzēto maz. Tā 1863. gada Salona tiesneši bija noraidījuši 4000 darbu, to vidū arī Eduāra Manē tik populāro Déjeuner sur l'herbe — Brokastis zaļumos, ar vienu plikni divu apģērbtu kungu sabiedrībā, otrai dāmai fonā plunčājoties pa dīķi. Darbs pēc kolēģijas domām nebija pietiekami arodnieciski nostrādāts, bet iespējams, ka darba noraidīšanas iemesls bijis bažas par to, ka tas varētu izraisīt pārmetumu par tiesnešu vieglprātību...

Kā redzams, Salona tiesnešiem nebija vieglas dienas, bet vēl skaudrākas tās bija mākslinieķiem, kuŗu „būt vai nebūt" bija atkarā no tiesnešu jā vai nē. Īpaši tāpēc, ka šaubu gadījumos tiesneši mēdza turēties pie pārbaudītās Zoroastra bauslības: „Ja šaubies, atturies". Bet atturēšanās nozīmēja darba noraidīšanu.

Tais dienās Parīzes Salons atgādināja senos vārtiņus Jeruzalemes mūros, pa kuŗiem pilsētā varēja iekļūt pēc tumsas iestāšanās. Vārtiņi, kuŗus dēvēja par „Adatas aci", bija tik šauri un zemi, ka kamieļiem to priekšā nācās nomesties ceļos un tikai pēc tam, ar stumšanu un vilkšanu, pa vienam tie bija ievelkami svētajā pilsētā. To darīja drošības labad. Šos vārtiņus uzlūkoja par simbolu visāda veida grūtību pārvarēšanai ceļā uz jebkuŗu mērķi. Tā Mateja evaņģelijā pazīstamajā līdzībā par bagātnieka izredzēm iekļūt paradīzē lasām: „Vieglāk ir kamielim ieiet caur Adatas aci, nekā bagātajam iekļūt debesu valstībā", t.i. tas nav neiespējami, bet grūti.

Līdzīgas grūtības bija jauniem, nepazīstamiem mākslinieķiem iekļūt Salonā.

Salona tiesneši bija izcili, parasti jau veci meistari, sava amata korifeji — Francijas mākslas akadēmijas locekļi un mākslas skolas profesori, godalgotie, un valdības kultūras vadītāja izraudzītas autoritātes.

Šai sakarā atgādināms, ka impresionisma tēvs Klods Monē te cieta ne vienu vien neveiksmi, pat pēc tam, kad viņu 1866. gadā bija izcildinājis pats naturālisma vadonis Emils Zolā, Sezāna draugs, par tai gadā izstādīto „Kamillu" un „Fonteneblō mežu": „Ā, te tikai ir temperaments! Te ir vīrs eunūchu pūlī." — Nākošajā gadā tiesneši visus viņa darbus noraidīja. 1868. gadā no divi piedāvātiem darbiem pieņēma tikai vienu. Tanī pašā laikā un vietā viņš bija strādājis gar savu tagad tik pazīstamo audeklu „La Terrace de Saint-Andrée".

Pēdējo audeklu 26 gadus vecais mākslas skolā neapmācītais gleznotājs bija darinājis netālu no Havras, jūras piekrastē, ģimenes vasaras mājvietā Sēntandrejā. Glezna attēloja ģimenes grupu: priekšplānā, ar muguru pret gleznotāju, pītā krēslā sēž viņa tēvs baltā panamas cepurē, viņam blakus aiz atvērtā saules sarga — tēva māsa. Aizmugurē, pie žoga, Kloda divi gadus jaunākā māsīca, un tai blakus viņas vīrs cilindrā. Aiz dārza žoga plešas tālā selgā ar buriniekiem un tvaikoņiem. Dārziņā zied rožu krūmi, gladiolas, kreses. Katrā terases stūrī augstā, masīvā plīvo Francijas trejkrāsainais karogs ar saimnieku sarkandzelteno: Glezna ir pilna svaiga jūras gaisa, laistās spodrā saulē, izstrāvo prieku, veselību, klaju ārisku laimi, paļāvību, saskaņu. Tā vien liekas, ka gleznotājs, gleznodams plašo audeklu pie atvērtā loga, nevarēja būt neapmierināts, nevarēja nebūt laimīgs, kas gleznā izteic savu zibīgo dzīves prieku, nesatriecināmo paļāvību uz nākotni un bezrūpību.

Īstenība tomēr bija cita. 1867. gada vasarā Monē Parīzē bija pametis savu divdesmitgadīgo draudzeni Kamillu vientulībā, trūkumā, dzemdību gaidās, un pats, paklausot tēva stingrajai prasībai vai nu Kamillu apprecēt, vai atstāt, bija atgriezies mājās. Bet tā bija bijusi tikai īslaicīga kapitulācija... Viņš turpināja strādāt un gatavotiés nākošajam 1868. gada Salonam, kuŗā iesniedza divus darbus „Izbraucēji kuģī" un „Havras moli". Salons „Mōlus" noraidīja, „Kuģus" gan pieņēma, bet tie palika pagalam neievēroti un laika griežos pat kaut kur pagaisuši. Savu „Terasi Sēntandrejā" Monē nemaz nebija uzdrīkstējies Salona tiesnešiem rādīt, vai nu tādēļ, ka tā viņam pašam likās pārāk neievērojama vai arī pārāk apvērsmīga tiesnešu prātiem. Kā viņam tai brīdī bija zināt, ka tieši šo gleznu, ko viņš vēlāk pārdeva par 80 dolariem, 1967. gada beigās iegādāsies Ņujorkas Metropolitēna mūzejs par 1,411,000 dolariem?! Viens gadsimts pārvērtējis vērtības. Tā Kunga ceļi arī mākslā ir neizdibināmi.

Bet kāds tam visam sakars ar Latvijas mākslas izstādi 1939. gadā?

Iemeslu atradīsim Salonam veltītā katalogā ar pagaŗo nosaukumu „Salons 1868. Elizeju lauku pilī izstādīto dzīvo mākslinieku glezniecības, gravīras, litografijas un architektūras darbu izskaidrojums". Katalogs ir tieši simts gadu vecs. Bijīgi tu to šķirsti, jo tas draud sairt tavās rokās. Lapas atdalītas no sējuma, salūst, vietām sabirst. Bet tad tomēr vēl izdodas atrast Monē vārdu un zem tā viņa izstādītā darba nosaukumu. „Navirs sortant des jetées de Havres" — Kuģi atstāj Havras molus.

Turpat atšķiŗas arī Kurbē vārds, kas izstādījis divus darbus, un Manē — kas arī nācis ar divi darbiem, no kuŗiem viens ir pazīstamais Emila Zolā portrets.

Katalogs sastādīts alfabēta kārtībā. Un tad, atšķirot 160. lappusi, atrodam to, ko meklējam:

Huhn (Charles), né en Livonie, élève de l'Académie des Beaux-Arts de Saint-Petersbourg — Hūns (Kārlis), dzimis Vidzemē, Pēterburgas mākslas akadēmijas audzēknis, Ar 1290. numuru atzīmētais darbs saucas La veille de la Saint-Barthélemy — Bērtuļa nakts priekšvakarā.

Monē un Hūns vienos vākos! Franču namnieka dēls un latviešu lauku ļaužu atvase. Monē — viens no daudzajiem franču mākslinieķiem, Hūns — pirmais Parīzes Salonā uzņemtais latvietis. Pirmais latviešu mākslinieks Parīzē.

Vārdam pirmais visos laikos un visos kontinentos piemitusi īpaša burvestība: Ādams. Pitagors, Kolumbs, Lindbergs...

Experte credite, būtu teicis Virgilijs. Uzticību tam, kas sevi apliecinājis.

Un tad neviļus iešaujas prātā doma, vai tikai tu neesi pirmais latvietis, kas laidis savu skatu pāri šim Hūna vārdam Parīzes Salona biezajā katalogā... Šī doma sagādā tīru prieku: tu esi varējis palīdzēt atklāt kaut ko no pirmā latviešu mākslinieka darba, kas uz Rūdolfa Blaumaņa jautājumu, vai latviešu dailiniekam jebkad būs iespēja ar saviem darbiem sniegties pāri dzimtenes šaurajām robežām, atbildējis ar sūri, atdevīgi izcīnītu vīrišķīgu: jā.

Hūns bija pirmais. Un bez pirmā nav otrā un trešā...

(Turpinājums sekos)

10 gadu ran

Diemžēl, mēs neesam paraduši atzīmēt savu mākslinieku vai sabiedrisko darbinieku dzīves un darba jubilejas plašāk par vietējo presi vai lokālu sarīkojumu. Izņēmumi dažreiz notiek ar brīvās Latvijas laika slavenībām, kad tām piepildās apaļi dzīves vai darba gadi, vai arī, kad tās aiziet aizsaulē. No šī viedokļa raugoties, nebūtu arī nekāda pamata Kanādas laikrakstā rakstīt par to, ka kāda Sidnejā, tālajā Austrālijā, dzīvojoša latviete atskatās uz savas skatuves darbības 10 gadiem.

Šoreiz tomēr atļaujos izņēmumu tādēļ, ka mūsu skatuves jubilāre Zaiga Ābola visai labi pazīstama arī Kanadā un ASV. Viņa Kanadā pavadījusi it krietnu laiku, par kuŗu pati izteicās:

„Kanadā biju 1964. gadā, gandrīz veselu gadu. Strādāju Kanadas nacionālajā teātrī. Kanada man ļoti patika, tur arī atstāju daudz draugu. Teātri tur nespēlēju, jo tieši tai laikā Toronto latviešu teātŗa grupa bija paputējusi. Indra Gubiņa un Velta To-

Aktrise Zaiga Ābola, kas Austrālijā atskatījusi ziedotiem gadiem.

TEODORS ZELTIŅŠ

Debesu p

ROMĀNA „

(2. turpinājums)

„Nu, vai tagad es neizskatos pavisam p vīra?" lepni jautāja Antiņš, kad atkal grozī spoguļa priekšā, pelēkos svārkus uzvilcis. „ ir jāvalkā tādas drānas, kas tam īsti pie debesīs."

„Tad valkājiet vesels," eņģelīša staltaj neklim, kas bija jau paguvis glīti sasuk matu cekulu un iemaukt kājas stipros me bakos, novēlēja laimīgu ceļu un grasījās prom.

Bet Antiņš viņu vēl aizturēja:

„Lūdzu, varbūt jūs būtu tik laipna un man pastāstīt, kā man no šejienes ir jāiet, uzgaides nometnē?"

„Jūs vēl neesat debesīs uzņemts? Tādi parasti . . ."

Eņģelīša, laikam, gribēja teikt, ka tād neuzņemtiem debesu noliktavā neko ne tāpēc Antiņš steidzās paskaidrot:

„Mani, laikam, sūtīja šurp izņēmuma k kā pati, varbūt, ievērojāt, es nebiju . . . b sam nepieklājīgi apģērbies."

Kaut nu nenotiktu tā, ka tikko dabūti jādod atkal atpakaļ. Bet velti bija bažījies nekā vairs neprasīja. Pacēlās balta slaida, cam kaila roka un norādīja tālāk ejamo

„Izgājis laukā pa lielajām durvīm — vitrīnā ir saliktas vīriešu parūkas — pa kai redzēsit šauru taciņu, kas liču ločiem ie koņu pļavā. Pa to jūs varēsit aizlīkumot metnei. Neejiet tikai pa plato ceļu, tad jū

10 gadu rampas gaismā

Diemžēl, mēs neesam paraduši atzīmēt savu mākslinieku vai sabiedrisko darbinieku dzīves un darba jubilejas plašāk par vietējo presi vai lokālu sarīkojumu. Izņēmumi dažreiz notiek ar brīvās Latvijas laika slavenībām, kad tām piepildās apaļi dzīves vai darba gadi, vai arī, kad tās aiziet aizsaulē. No šī viedokļa raugoties, nebūtu arī nekāda pamata Kanadas laikrakstā rakstīt par to, ka kāda Sidnejā, tālajā Austrālijā, dzīvojoša latviete atskatās uz savas skatuves darbības 10 gadiem.

Šoreiz tomēr atļaujos izņēmumu tādēļ, ka mūsu skatuves jubilāre Zaiga Ābola visai labi pazīstama arī Kanadā un ASV. Viņa Kanadā pavadījusi it krietnu laiku, par kuru pati izteicās:

„Kanadā biju 1964. gadā, gandrīz veselu gadu. Strādāju Kanadas nacionālajā teātrī. Kanada man ļoti patika, tur arī atstāju daudz draugu. Teātri tur nespēlēju, jo tieši tai laikā Toronto latviešu teātŗa grupa bija paputējusi. Indra Gubiņa un Velta Toma mēģināja gan mani pierunāt, lai es vismaz uzbudinot vietējos teātriniekus tā, ka šie kaut ko sāk atkal darīt, bet tas viss kaut kā nederēja. Toronto es dzīvoju pie Kanadas latviešu dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēža, un viņš, zinādams, ka esmu darbojusies Austrālijas latviešu kultūras dienu rīcības komitejās, lūdza mani nākt talkā. Labprāt to arī darīju."

Zaigas Ābolas 10 gadu skatuves gaitas Sidnejas latviešu teātŗa saime un teātŗa mīļotāji atzīmēja 16. martā pēc „Kaleidoskopa" izrādes, kuŗā jubilāre atkal uztājās vairākās lomās.

Intervija ar mākslinieci un rosīgo sabiedrisko darbinieci iznāca diezgan gaŗa, lai še tādēļ sniegts tikai nozīmīgākais.

Uz jautājumu, kādās lugās un lomās viņa spēlējusi, Zaiga Ābola atbildēja: „Esmu piedalījusies 14 lugās, dažās pat divās lomās. Tāpat esmu piedalījusies visās līdzšinējās ‚Kaleidoskopa' izrādēs. Varētu jau nosaukt visas lugas un lomas, kuŗas esmu spēlējusi, bet baidos, ka tad uzskaite iznāktu par gaŗu."

Runājot par pirmo lomu un vai tā patikusi, Zaiga Ābola paskaidroja: „Tā bija Anlizes loma ‚Vecajā pilskungā'. Man to piedāvāja M. Siliņš, kas vadīja šīs izrādes režiju, jo bija ieklausījies manā balsī Sidnejas latviešu biedrības jauktajā korī un atzinis to par piemērotu iestudējamajai lugai. Ar šo pašu reizi man iepatikās spēlēt teātri, patika arī ļaudis, kas piedalījās šai izrādē."

Zaigas Ābolas mīļākā loma? — „Man pie sirds iet raksturlomas," viņa izteicās. „Tādēļ manas mīļākās lomas bijušas Grietiņa ‚Faustā', Namurs ‚Fando un Lisa' un Konstance ‚Kaļostro Vilcē'.

Par savu dzīvi un sabiedrisko darbību Zaiga Ābola pastāstīja:

„Strādāju pie bijušā raidītāja ABC direktora sēra Čarla Mozesa, kas tagad ir sabiedrības Asian Broadcasting Union ģenerālsekretārs. Darbs ir ļoti interesants, jo šim iestādījumam ir sakari ar visu pasauli un daudzām slavenām personībām pasaules mērogā. Sidnejas latviešu sabiedrībā esmu darbojusies daudzos amatos. Studentu kopas valdē kādreiz biju sekretāre un vicepriekšsēde, Austrālijas latviešu studentu apvienībā biju sekretāre, šo pašu amatu veicu arī divu Austrālijas latviešu kultūras dienu rīcības komitejās, vienās kultūras dienās biju tautas deju vakara organizētāja, trīs gadus latviešu apvienības Austrālijā sekretāre, bet pašreiz esmu Sidnejas latviešu biedrības koŗa priekšniece."

Beigās jautājums: kas māksliniecei būtu sakāms par latviešu kultūras dzīvi Amerikas kontinentā? Atbilde: „Kanadu izbraukāju no vienas malas līdz otrai, bet par to jau stāstīju sākumā. Tāpat labi apskatīju ASV, kur arī tikos ar latviešu teātriniekiem Bostonā un Ņujorkā. Rēdzēju Anšlava Eglīša trupu divos uzvedumos. Viņu sniegums nebija pārāks par mūsu, ‚Kurpurū" mēs noteikti nospēlējām pat labāk. Arī ‚Ferdinands un Sibilla' nebija neko pārāks. Šai lugā apbrīnoju Veltu Tomu. Vispār, viņa kā dzejniece, aktrise un personība uz mani atstāja ārkārtīgu iespaidu."

Pārrunājām vēl dažas vietēja rakstura problēmas, kuŗas saistās tieši ar Sidnejas latviešu teātri, bet tās „ārzemniekus" neinteresēs. Vienu gan gribētu teikt: ja Zaiga Ābola vēl kādreiz ierodas Kanadā, kas neesot izslēgts, tad gan jāmēģina viņu dabūt uz skatuves! To nebūs jānožēlo.

Ed. Šm.

Aktrise Zaiga Ābola, kas Austrālijā atskatījusies uz 10 skatuvei ziedotiem gadiem. Foto: A. Lejietis

Valentīne Hermane

KO LAI SAKU?

Gurdas domas,
Vārdi apklususi,
Vai man nav vairs
Tev ko teikt?
Ir! Bet ko lai saku,
Zinot, tev ir jāaiziet?

Domas dzēla:
Šķirsies ceļi . . .
Pārkāpt slieksni,
Iet tev līdz?
Gurdas domas sirdi dzēla,
Vienai man šeit jāpaliek . . .

Dienas rit,
Dievs zin, cik vēl
Dienu aizies
Mūžībā,
Ejot ceļu sirdij svešu,
Gaidot, minot: Ilgi vēl? . . .

Juŗa Soikana darbu izstāde Vācijā

Visu februāri Minsterē (B. Klasinga galerijā) varēja skatīt mūsu ievērojamā mākslinieka Juŗa Soikana jaunās technikas neparastus 45 mākslas darbus. Salīdzinot ar visu agrāko, tas bija kaut kas pilnīgi jauns, vēl nebijis mākslas pasaulē. Jau pati technika neparasta: tušas spalvas zīmējumi uz stikla; šo zīmējumu vienā eksemplārā novelk uz japāņu zīda. Šī jaunā technika kā grafikas paveids Soikana fantazijai paver plašas izteiksmes iespējas.

Juris Soikans izteicas ciklos. Arī šī technika viņu ierosinājusi cikliski domāt un veidot. Baltmelnā krāsainība viņam ļauj izteikties arī visās pelēkā niansēs.

Izstādīto darbu tematika aptver gan jaušamu priekšmetiskumu, gan zināmu priešmetu parādi abstraktā skatījumā. Atsevišķie cikli bija nosaukti: „Ātrums", „Veģetācija", „Deja", „Modernais Ikars", „Neptūna valstī", „Bībeles temas" u. c.

Tas bija pilnīgs pārsteigums, jo J. Soikana jaunās technikas darbi vēl nebija nekur redzēti. Tas bija cits Juris Soikans, un tomēr tas pats stingri nosvērtais, dinamiskais, nesaudzīgais. Izstādes darbos tikko jaušamās figūras rādīja kādu likumības un stingras ritmikas fantazijas pasauli, kuŗā gars ir noteicējs. Šķita, šīs bildes ir izgriezumi no visuma kopsakarības kādā izpausmes brīdī, kuŗu mākslinieks pārlējis ar savu elpu.

Pati jaunā technika ir ļoti interesanta, neredzēta. Tā ir arī J. Soikana stiprā puse: viņš nepārtraukti eksperimentē un meklē jaunas izteiksmes iespējas, neapmierinās ar veco. Zīmīgi, ka viņš sevi tomēr nepazaudē abstraktā, t. i., bezpriekšmetiskā maldos. Arvien tas ir konkrētais kā zīmējuma, krāsu mirāžas vai technika neparastā kliedziens, lai atmostos miegainais vērotājs. Sasniedzis iespējamo gatavību kādā technikā, viņš meklē kaut ko jaunu, lai parādītu savas idejas jaunā ietērpā. Šīs technikas pašreizējais birums būs vairāk nekā 100 darbu, no kuŗiem katrs ir jauna sajūsma par sevi. Visus tos nevarēja izstādīt šaurajā Klasinga galerijā. Darbu rašanās secībā izmanāma zināma veidošanās, kamēr mākslinieks bija sasniedzis matērijas bēgošā un saistītāja (atturētāja) izlīdzinājuma momentu. Tā darbos sasniegts neparasts spriegums, kas rāda kādas lietas eksistences momentu. Un tā jau ir liela māksla, jāsaka — sasniegta mākslas uzdevuma robežjosla.

Šī izstāde pārsteidza arī visus vācu mākslas kritiķus. Juris Soikans labi pazīstams vācu mākslas pasaulē, bet šoreiz tikai retais spēja viņu pazīt. Tieši jaunās technikas iespējas Soikanam paver mākslas uzdevuma uztveres piepildes tālāko attīstību grafikā: parādīt kādu visuma kārtības izgriezumu, lai moderno pasauli vestu pie prāta un dzīves jēgas atziņas. Šai ziņā Juris Soikans vienmēr bijis latviešu mākslas avangardā.

A. Spoģis

Voldemārs Ruŝēvics viesojas Toronto

Toronto latviešu koncertapvienība vairāku gadu periodā mūzikas cienītājus daudzkārt iepriecinājusi ar izcilu latviešu mākslinieku koncertiem. Vijolnieka prof. Voldemāra Ruŝēvica vārds latviešu koncertpublikai jau kopš daudziem gadiem ir pazīstams un iecienīts. Viņa mūzicēšanas kapacitāte un izteiksmes prieks ir apbrīnojams un jūtams katrā mūzikas frazē.

V. Ruŝēvics ir viens no nedaudzajiem māksliniekiem, kas, nepārtraukti strādājot lielo orķestŗu sastāvā, atradis par iespējamu spēlēt arī kamermūzikas ansambļos, šādā veidā uzturot spēles techniku, smalku niansēšanu un, galvenokārt, toņa kvalitāti respektējamā labskanīgumā. Un līdztekus plašajai aktīvitātei mīnētajā darba laukā nenogurdināmais mākslinieks ir spējis pastāvēt kā koncertestrādes solists vārda labākajā nozīmē.

21. marta koncertā Toronto sniegtā programma bija daudzveidīga, bet interesanta. Bēthovena „Pavasaŗa sonātu F mažorā" dzirdējām apjūsmotā noskaņā pārbagāti niansētu ritmos un dinamikā. Programmas otrā daļā no vairākām maza formāta kompozicijām asprātīgā Jāņa Mediņa „Skabarga" skanēja virtuozi un tiešā harmonijā ar kompozicijas raksturu, izsaucot labsajūtas smaidu izpildītājam un klausītājiem. Jāzepa Vītola „Rapsodija", kas bagāta ar latviešu tautas dziesmu melodijām un rotaļīgām techniskām starpspēlēm, ritmu un toņkārtu maiņām, V. Ruŝēvica izpildījumā skanēja pārskatāmi un ar jūtamu smeldzi.

Klavieŗu pavadījumus ar raksturīgo centību un atbildības sajūtu veica Edite Timermane. Paldies tālajam viesim un koncertapvienībai.

O. Indzers

KĀRLIS ĀBELE UN IVARS LINDBERGS — RAIŅA UN ASPAZIJAS FONDA LAUREĀTI

Aspazijas 100. dzimšanas dienai veltītā sarīkojumā Stokholmā 16. martā paziņoja, ka Raiņa un Aspazijas fonds godalgojis Kārļa Ābeles (Austrālijā) dzejoļu krājumu „Saule viena" un Ivara Lindberga (ASV) krājumu „Starp atnākšanu un aiziešanu". Žūrijas komisijas motīvācijā cita vidū teikts, ka šie dzejnieki ar moderniem izteiksmes līdzekļiem dzejā turpinājuši Raiņa un Aspazijas idejisko domu liriku. Katras balvas lielums ir 200 dol.

Abas grāmatas izdevis Jāņa Abuča Ziemeļblāzmas apgāds Zviedrijā. Pusgada laikā nu jau trīs Ziemeļblāzmas grāmatas godalgotas: pērnruden Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fonds godalgoja tai pašā apgādā iznākušo Andreja Irbes prozas krājumu „Marisandra kaza". Visi trīs godalgotie autori ir žurnāla „Jaunā Gaita" redakcijas locekļi.

G. G.

KULTŪRAS CHRONIKA

Mākslinieks Juris Soikans, kuŗš māca zīmēšanu un mākslas vēsturi kādā Dortmundas vācu ģimnazijā, nule no Minsteres ar ģimeni pārcēlies dzīvot uz Dortmundu. Viņa adrese ir: 46 Dortmund, Bäumer Str. 8 West Germany.

Jaunatnes žurnāla „Mēs" lasītāji kopā ar tikko iznākušo 26./27. numuru saņēmuši šādu redakcijas paziņojumu: „Pārslogota ar amerikāņu pasūtinājumiem, A. Augstuma spiestuve paziņojusi, ka pārtrauc žurnāla 'Mēs' iespiešanu. Pateicamies A. Augstuma kungam par darbu un par iespēju palīdzēt ar savu sīko pasūtinājumu nostabilizēt viņa uzņēmumu! Sakarā ar jaunu iespiešanas iespēju risināšanu žurnāla 'Mēs' iznākšana var aizkavēties uz nenoteiktu laiku. Lūdzam savu lasītāju izpratni." — Jānožēlo, ka vērtīgo žurnālu spiestuve „izmetusi uz ielas", bet jācer, ka redakcijai izdosies jau drīzumā atrast jaunas iespiešanas iespējas, jo žurnāla izdošanas ilgāks pārtraukums būtu liels zaudējums tā lasītājiem.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Ceļa Biedrs" Nr. 3 (123), mēnešraksts kristīgai dzīvei, marta burtnīca, biedrības Sējējs izdevums, redaktors Jānis Strautnieks, 16 lpp.

Sandra Lazdiņa „Mana vaina", romāns, Voldemara Ozoliņa vāka zīmējums, izdevis Tilta apgāds 1968. gadā, 320 lpp.

Valdis Krāslavietis „Atzīšanās", dzejoļi, apgāda Imanta Mazās serijas izdevums, Ilgvara Šteina vāka zīmējums, 32 lpp.

TEODORS ZELTIŅŠ

Debesu priekškambari

ROMĀNA „ANTIŅŠ DEBESĪS" FRAGMENTS

(2. turpinājums)

„Nu, vai tagad es neizskatos pavisam pēc cita vīra?" lepni jautāja Antiņš, kad atkal grozījās lielā spoguļa priekšā, pelēkos svārkus uzvilcis. „Katram ir jāvalkā tādas drānas, kas tam īsti piedien, arī debesīs."

„Tad valkājiet vesels," eņģeliša staltajam jauneklim, kas bija jau paguvis glīti sasukāt gaišo matu cekulu un iemaukt kājas stipros melnos zābakos, novēlēja laimīgu ceļu un grasījās steigties prom.

Bet Antiņš viņu vēl aizturēja:

„Lūdzu, varbūt jūs būtu tik laipna un varētu man pastāstīt, kā man no šejienes ir jāiet, lai tiktu uzgaides nometnē?"

„Jūs vēl neesat debesīs uzņemts? Tādiem mēs parasti . . ."

Eņģeliša, laikam, gribēja teikt, ka tādiem vēl neuzņemtiem debesu noliktavā neko neizsniedz, tāpēc Antiņš steidzās paskaidrot:

„Mani, laikam, sūtīja šurp izņēmuma kārtā, jo, kā pati, varbūt, ievērojāt, es nebiju . . . biju pavisam nepieklājīgi apģērbies."

Kaut nu nenotiktu tā, ka tikko dabūtie svārki jādod atkal atpakaļ. Bet velti bija bažījies. Viņam nekā vairs neprasīja. Pacēlās balta slaida, līdz plecam kaila roka un norādīja tālāk ejamo ceļu:

„Izgājis laukā pa lielajām durvīm — tur, kur vitrīnā ir saliktas vīriešu parūkas — pa labai rokai redzēsit šauru taciņu, kas līču loču ievijas mākoņu pļavā. Pa to jūs varēsit aizlīkumot līdz nometnei. Neejiet tikai pa plato ceļu, tad jūs nonāksit mūsu debešķīgajā Pilsētu Pilsētā, kurp jūs vēl nedrīkstat iet. Bet — varbūt būs drošāk, ja likšu Leonam, lai jūs aizved."

Acīm redzot (Antiņu tuvāk nepazīdama) ceļa rādītāja bija iedomājusies, ka tīšā prātā viņš tomēr var aiziet turp, kur pagaidām nedrīkstēja iet, un skaļā balsī sauca:

„Leon, panāc šurp! Tev te kāds jāaizved uz uzgaides nometni. Citādi, viens pats iedams, viņš diezin kur var aizmaldīties."

Antiņš domāja, ka Leons, droši vien, būs kāds no eņģeļiem, kam uzdots rūpēties par kārtības uzturēšanu, jo, laikam, arī debesīs bez policijas nevarēja iztikt, bet pārsteigts ieraudzīja, ka no kāda kakta izlīda stipri samiegojies lauva. Laiski grīļodamies pienācis, ar platu sarkanu mēli viņš nolaizīja eņģelim roku (gluži kā suns) un tad, krēpjaino kaklu ar milzīgo galvu pret Jēru pagriezis, it kā žāvādamies varen dobjā basā izdvesa:

„Nāc nu. Iesim!"

Pārsteigtā Antiņa sejas vaibstos eņģeliša, laikam, bija saskatījusi izbailes, jo steidzās viņu mierināt: „No Leona jums nav jābaidās. Viņam krūtīs tagad ir dūjas dvēsele. Visiem zvēriem, kas vēlas dzīvot debesīs, sava zvēriskā daba ir jāatstāj ārpusē."

„Jūs ļoti maldāties, ja domājat, ka es no lauvas esmu nobijies," drošā balsī teica Antiņš. „Un es nemaz arī neesmu pārāk izbrīnījies, ka lauva runā. Debesīs tādi debešķīgi brīnumi ir iespējami. Mani pagalam pārsteidza tikai tas, ka lauva mani uzrunāja skaidrā latviešu valodā."

Eņģeliša iesmējās: „Mūsu lauvas latviski neprot un — man jāatzīstas — es arī neprotu."

„Bet kā tad es . . ." un Antiņš nekā vairs nesaprata, jo visu laiku ar eņģelīšu bija sarunājies latviski.

„Mēs debesīs katrs runājam savā valodā, un katrs savā valodā mūs dzird un saprot."

„Kā tas iespējams?"

„Jūs taču kādreiz pie televīzora būsit sekojis Apvienoto nāciju sēdēm?"

„Nē, es televīziju neatzīstu, nekad to neesmu skatījies."

„Mēs gan te skatāmies. Tā ir visērtākā iespēja iepazīties ar Zemes cilvēku dzīvi, jo mūsu lidojumi pasaules izplatījumā tagad kļuvuši stipri nepatīkami. Tie krievu un amerikāņu kosma kuģi — vai kā jūs viņus saucat — drāžas ar tādu ātrumu, ka stipri jāsaņemas, lai no tiem izvairītos. Sevišķi nepatīkami ir krievu kosmonauti. Tā reiz kāds krievs mani neatlaidīgi un nikni vajāja un gribēja noplēst spārnus. Es nekāds eņģelis neesot, lai nemēģinot viņam iestāstīt. Buržuaziskām pasakām par eņģeļiem viņš neticot. Es esot tikai nomaskojusies spiedze, vairāk nekas. Un viņš mani atmaskošot."

„Kāds bezkaunņa! Nekaunas uzmākties pat eņģeļiem," sašutis iesaucās Antiņš.

„Par to nemaz īstenībā negribēju stāstīt — noklīdu tikai no ceļa — bet par Apvienotajām nācijām. Tur arī runātājs runā savā valodā, un klausītāji, mazus aparātiņus pie auss pielikuši, klausās runu katrs savā valodā. Un tā tas notiek arī pie mums debesīs. Mums tikai kā augstāk attīstītām — debešķīgām būtēm nekādi neērti aparātiņi nav vajadzīgi. Tos mums aizstāj smalkāk attīstītas maņas."

„Ak tā tas notiek," Antiņš lūkoja aptvert un saprast sacīto.

Bet viņam ar domāšanu ilgi tūļāties lauva negribēja atļaut un atkal ierūcās:

„Ēū, nāc nu!"

Nē, dzeloņstiepļu žoga barakām apkārt nebija. (Tāds, bez šaubām, debesis izskatītos pavisam nepiedienīgi.) Tā vietā baraku pudurim, kas sastādīja uzgaides nometni, visapkārt auga saulespuķes, tik gariem kātiem un ciešā rindā, ka lielie apaļie ziedi augstu pāri cilvēku galvām saplūda nepārtrauktā dzeltenā svītrā. Citādi baraciņas šķita stipri līdzīgas Vācijā jau redzētajām, tikai, varbūt, bija celtas no cita, debesīm piemērotāka materiāla. Bet tā ka Antiņš nebija materiālists, daudz par to galvu nelauzīja, bet vēra vaļā savu mazo koferīti.

Ļoti nopietnais, pie saulespuķu vārtiem stāvošais eņģelis, kas apsargāja ieeju nometnē, viņam, kad bija atvadījies no lauvas, lika parādīt nešļavas saturu. Vai tur neesot kāda aizliegta kontrabanda?

Kā Antiņš varēja zināt, ko debesīs atļauts ienest, ko ne? Lai zēravs apskatās.

„Taisnību sakot, es pats nemaz nezinu, kas tur iekšā salādēts. Kādu Zeltiņš koferīti iedeva, ar tādu laidos lidot. Roka, to visu laiku turot, gan drusku notirpa, bet tas nekas, jo esmu pie smagumu nešanas pieradis."

Par laikrakstiem un žurnāliem, tos pat neapskatījis, zēravs nekā neteica. Arī kokli, ziņkārīgi patrinkšķinājis, nolika atpakaļ. Tikai koferīša dibenā atrastos divus dolarus eņģelis sāka uzmanīgi pētīt:

„Izskatās ļoti aizdomīgi papīriši. Vai tie nav nauda?"

„Jā. Nauda gan. Amerikas dolari."

„Tad jums no tiem ir jāšķiras. Debesīs nauda nav atļauta." Zēravs saplēsa dolarus sīkos gabaliņos un palaida vējā.

Tātad labi vien bija, ka Zeltiņš tik bezkaunīgi bija skopojies un nebija ielicis vairāk.

„Varat iet," zēravs pamāja uz baraku pusi un atkal uzlika abas rokas uz liesmainā zobena spala. „Tikai neceliet troksni, jo nometnē visi jau guļ."

(Nobeigums sekos)

Veidojas saimniecisko darbinieku skate

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība Kanadā rīko plašu latviešu saimniecisko darbinieku un uzņēmēju skati. Sākumā bija domāts šo skati atvērt tikai vienu dienu — 3. novembrī, bet, ievērojot lielo interesi par to, skates administrācija to paplašinājusi uz divām dienām — 2. un 3. novembrī Latviešu namā Toronto. Vēl tomēr apsver, vai nebūtu lietderīgi skates ilgumu pagarināt vēl par pāris dienām. Šī skate ir pieteikta Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres rīcības komitejai Toronto un to ietilpinās tās organizēto sarīkojumu kopīgajā programmā.

Skates rīcības komiteja ir komplektējusies šādi: priekšsēdis A. Budrevics, sekretārs A. Svenne un kasieris E. Sproģis. Rīcības komitejas pilnvaras apstiprinājusi LSDAK valde. Komiteja jau izstrādājusi skates administratīvo iekārtu un stendu sadali. Šie plāni tuvākajā nākotnē būs pieejami visām ieinteresētajām personām.

Skates administrācijā darbosies divi stendu pārziņi Latviešu nama augšējā un apakšējā zālē, ik pa sarīkojumu, priekšlasījumu aģentūra. Atsevišķo daļu mācijas un propagandas pārzinim, kā arī stendu un sludinājumu aģentūra. Atsevišķo daļu pārziņi pieaicinās palīgus. Speciālo uzdevumu pārzinim būs padots elektriķis, skaņu meistars, telpu dekorātors, transporta kārtotājs un kārtības uzturētājs. Stendu pārziņa pienākumus jau uzņēmušies I. Jankovskis un A. Kristapsons, par sarīkojumu pārzini darbosies E. Svenne, bet par informācijas un propagandas pārzini T. Kronbergs.

Izplānota jau arī stendu sadale Latviešu nama vidējā un apakšējā zālē. Plānā paredzēti 37 stendi un 24 izstādāmās virsmas vidējā zālē, bet 18 galdi apakšējā zālē, kopā 79 vienības.

Pirmie skatei jau pieteikušies V. Aditājs(kungu drānas), A. Kopmanis (skulptūras), Kalupe (rotas lietas), Muskoka Weaver (dāmu rokas somas), Amaryllis (kosmētika), Peter's Shoes (apavi), Interior by Auseklis Jansons (telpu izdaiļošana), Benjamiņa filmu laboratorija (foto piederumi) un Valtera Ziediņa spiestuve (iespiedumdarbi).

Ievērojot lielo interesi par skati, kā arī ļoti ierobežoto stendu skaitu, rīcības komitejai ir bažas, ka Latviešu namā var pietrūkt vietas visiem izstādītājiem, tādēļ tā savā paplašinātajā sēdē 19. martā apsvēra jautājumu par skates atkārtošanu tuvākajā nākotnē plašākās telpās. Rīcības komiteja griezīsies pie visiem latviešu saimnieciskajiem darbiniekiem un uzņēmējiem ar priekšlikumu eksponātus šai skatei sagatavot ar aprēķinu, lai tos eventuāli varētu atkārtoti izstādīt plašākās un ērtākās telpās.

Skatē iespēju robežās domāts aicināt arī tos tautiešus, kuriem nav savu uzņēmumu, bet kas guvuši panākumus kanadiešu saimnieciskajos pasākumos.

Rīcības komiteja apsver arī jautājumu par īpašas filmas uzņemšanu, kurā būtu parādīti latviešu saimniecisko darbinieku panākumi un sasniegumi Kanadā pēdējos 15 gados. Par šīs filmas sižetu un uzņemšanu jau ievadītas sarunas ar pazīstamo filmu operātoru Leo Ozolu. Ja šo ieceri izdosies realizēt, filmai būs ne tikai liela propagandas nozīme, bet tā būs arī vēsturisks materiāls par latviešu saimniecisko rosību svešā zemē.

Domāts arī savākt iespējamos statistikas datus par latviešu saimniecisko rosību Kanadā un tos diagrammu veidā izstādīt skatē.

Tiklīdz būs noskaidrots viss iespējamais pašā skatē un aplēsti paredzamie izdevumi, rīcības komiteja izstrādās ieņēmumu un izdevumu budžetu, noteicot arī sludinājumu un stendu pārdošanas cenas.

A. S.

Silvija Aizupiete pie Toronto not ikušajā Latgales pēcpusdienā izstādītajiem novada rokdarbiem.
Foto: JAK

Izdevies novada sarīkojums

Latgales pēcpusdiena, — ar šādu nosaukumu Toronto latviešu katoļu draudze 24. martā bija noorganizējusi interesantu un vērtīgu sarīkojumu. Latviešu nama lielākā zāle bija bagātīgi dekorēta ar Latgales audumiem, keramiku, senlietām, mākslinieku darbiem un grāmatām, kā arī tagadējās un agrākās Latgales skatiem. Sarīkojumā, kas ietilpa Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumu virknē, bija divi referāti un koncerts.

Pēcpusdienu ar īsu uzrunu atklāja draudzes pr-ks V. Miklašēvics, pieminot Latviju un aicinot klātesošos vienoties tautas lūgšanā.

LNAK valdes pr-dis J. Niedra, pakavējoties atmiņās par Latvijas dibināšanu, pieskārās arī svarīgākajām apgabalu attīstības un trimdas problēmām. „Latgale bija, ir un paliks Latvijas neatšķirama daļa ģeogrāfiski un neškirama latviešu tautas daļa būtiski un vēsturiski," uzsvēra LNAK priekšsēdis. Kā pārējai Latvijai ir vajadzīga Latgale, tā Latgalei nepieciešama pārējā Latvija, lai Latvija varētu pastāvēt, augt un pildīt savu sūtību. Latgaliešu kā kādreiz lielākās senlatviešu cilts devums latviešu tautai ir liels un nozīmīgs, jo viņi gadsimtiem ilgi stāvējuši bezbailīga sarga lomā pret austrumiem. Ja nelabvēlīgie vēsturiskie apstākļi mūs sadalīja un atšķīra vienu no otra, tā nebija mūsu vaina. Brīvajā Latvijā mēs atkal visi bijām kopā un centāmies, cik varēdami, lai-ka uzspiestās atšķirības nogludināt. Katrs apgabals kopīgajam latviskajam visos laikos ir kaut ko pienesis un kaut ko devis, katra pienesums ir īpati vērtīgs un augstu vērtējams. Trimdā Latgales latviešu nav daudz, jo tie, kaŗa juceklīgās norises pārsteigti, nevarēja celties un atstāt mājas. Tomēr arī svešumā Latgales latvieši ir godam centušies dot savu daļu kopīgajam latviskajam un Latvijas brīvības darbam. Domāju, ka mūsu tautas brāļi no citiem apgabaliem trimdā nav bijuši pret mums netaisni, tādēļ būtu nepareizi un negodīgi par katru cenu mēģināt meklēt akmeni, kuŗu iemest cita dārzā, ko šad tad ar nožēlu vērojam. Mūsu visu svēts pienākums ir vairāk meklēt to, kas mūs vieno, bet ne, kas mūs šķir.Tikai šādā garā darbojoties un sadarbojoties, mēs kādreiz sasniegsim mūsu visu kopīgo mērķi — Latvijas brīvību!"

A.Svilāns referātā par latviešu kultūras vērtībām īpaši izcēla Latgales pienesumu kopīgajam latviešu pūram, sīkāk analizējot darbošanās apstākļus un vēsturesdažādību ietekmī uz kultūras attīstību atsevišķajās Latvijas daļās.

T. Puisāna referāts par vakarēšanām Latgales sētās bija sarīkojuma programmas galvenais punkts. Referents plašo klausītāju saimi veiklā stāstījumā izvadāja pa senās Latgales sētām gan gaišos brīžos, gan tumšos apspiestības laikos. Ja Latgale, gandrīz 300 gadu spītējot smagiem pārtautošanas žņaugiem, kā arī skolu un materiālu priekšrocību trūkumam, ir palikusi latviska, par to jāpateicas Latgales mātei. Vakarējot pie skala uguns tapa latviski raksti rokdarbos; latviešu valoda veidojās, stāstot teikas vai pasakas un dziedot tautas dziesmas. Liekas, ka pasaulē nav daudz piemēru tam, ka ilgstošas pārtautošanās procesā tik labi saglabātas galvenās nacionālās īpatības un valoda, kā noticis Latgalē.

T. Puisāna referātu ar tautas dziesmām krāšņi ilustrēja dziedātāja Apolonija Sapale—Raikovska, klavierpavadījumus veicot K. Zariņai, kas visam sniegumam piedeva siltu un interesantu noskaņu.

Programmu vadīja A. Vuciņš, visai draudzes pārvaldei palīdzot tehnisko darbu veikšanā.

Pēc priekšnesumiem apmeklētāji pakavējās pie draudzes dāmu komitejas gādātas kafijas un mīkstiem Latgales plācepiem. Šī Latgales pēcpusdiena bija patiešām īpats un vērtīgs sarīkojums.

J. A.

ARTŪRS OZOLIŅŠ UZVAR!

Edmontonas simfonijas savienības pirmajā nacionālajā izpildītāju mākslinieku sacensībā uzvaras laurus un 3000 dol. balvu 31. martā ieguva pianists Arturs Ozoliņš. Jaunais mākslinieks finālkoncertā Edmontonā kopā ar orķestri atskaņoja Šopēna otrā klavierkoncerta F - minorā trešo daļu un arī Brāmsa otrā klavierkoncerta D - minorā pēdējo daļu, diriģējot E. Prīstmanam.

Zeroksa (Xerox) Kanadā firmas lielajai balvai pievienojas arī 1000 dol. līgums par uzstāšanos ar Edmontonas simfonisko orķestri nākamajā sezonā.

Atreferējot notikumu, kanadiešu presē atzīmēts, ka Ozoliņš jau 15 gadu vecumā bija sasniedzis žilbīgu techniku un skaistu toni, tomēr viņa spēlē trūcis dramātiska dziļuma un jūsmas, ko šādā vecumā no topoša mākslinieka arī nevar prasīt. Tagad arī šai ziņā sasniegts nenoliedzams progress.

Otru godalgu — 1000 dol. sacensībā ieguva 24 gadīgais Montrealas simfonijorķestŗa koncertmeistara asistents Otto Armins, trešā vietā palika soprāns Glorija Ričarda no Fredriktonas.

S.

EDMONTONĀ

Vietējās DV nodaļas rīkotajā O. Kalpaka atceres vakarā 9. martā ieradās ap 100 apmeklētāju, to vidū arī cittautu viesi un tautieši no Reddiras. Sarīkojumu angļu valodā atklāja nodaļas pr-dis A. Stepermanis, bet pie plkv. Kalpaka gaitām un nozīmes latviešu tautā īsā uzrunā angļu valodā pakavējās viceprezidis E. Ezergailis. Par nopelniem DV organizācijas mērķu sekmēšanā A. Stepermanis pasniedza Kanadas DV zemes valdes piešķirtos atzinības rakstus Mirdzai Šnepstei, Zentai Stepermanei, J. Strautam, J. Plūmītem, J. Putniņam un nodaļas labvēlim J. Zvirbulim. Sporta sekcijas vadītājs M. Laipenieks savukārt pasniedza P. Heinbergam pērnā gada šaušanas sacīkstēs izcīnīto balvu. Programmas daļā vīru dubultkvartets Dzintars H. Skrastiņa vadībā nodziedāja 6 dziesmas, tautas deju grupas vecākie dejotāji Dr. A. Rudovicas vadībā un P. Heinberga akordeona mūzikas pavadījumā nodemonstrēja vairākas tautas dejas, bet jaunais pianists Laimonis Plūmītē iepriecināja ar klavieŗu solo. Vakara nobeigumā visi pakavējās pie vanadžu klātā azaidu galda. Bija arī loterija. Labi noorganizētais sarīkojums nodaļai deva 213 dol. atlikumu.

S. V.

DV Edmontonas nodaļas valdes pr-dis A. Stepermanis pasniedz atzinības rakstu ilggadējai darbiniecei Mirdzai Šnepstei.
Foto: A. Štāls

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu baptistu draudzes reliģiski — ētisko pārdomu vakarā 28. martā, kuŗā ieradās 63 interesenti, māc. R. Ekšteins runāja par tematu „Septiņi tikumi un septiņi netikumi", šoreiz gan apskatot tikai netikumus, bet „septiņus tikumus" atstājot 29. maija pārdomu vakaram. Programmas daļā dziedāja baritons Pēteris Geistauts, klavierpavadījumus veicot Ilzei Ābelei. Pirms referāta nobeiguma vakara, 12. aprīlī plkst. 8 vakarā Latviešu namā, māc. R. Ekšteins runās par tematu „Dievs pie krusta un cilvēks bez krusta" dziedās baptistu draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā.

● DV teātŗa Kanadā rīkotā referātu un diskusiju cikla ietvaros 28. martā Latviešu namā dzejniece Ingrīda Viksna runāja par tematu „Aktieris, kritika, publika". Vairāk nekā pusstundu ilgo referātu papildināja korreferents — redaktors M. Culītis. Sekojošās debates vadīja režisors H. Miķelsons, un tās izvērtās tik dzīvas, ka sarīkojums ieilga līdz vēlai vakara stundai. Dalībnieku skaits gan bija tikai ap 30.

● DV Toronto nodaļas saviesīgais vakars 23. martā bija pulcinājis tuvu pie 100 apmeklētājiem. Tā degpunktā izvirzījās viešņa no Londonas— soprāns Erika Beitāne ar virkni tautas dziesmu, kuŗu vidū vairākas bija izvēlējusies ar it nerātnu saturu, bet klausītāji par to priecājās. Tā nācās dot arī piedevas. Kā arvien, iejūtīgs pavadītājs bija komponists Imants Sakss no Hamiltonas, kas īpašus klavieŗpriekšnesumus sniedza arī saviesīgajā daļā. Par deju mīļotājiem gādāja akordeonists Ansis Semenovs un rīkotāji ar skaņu ientēm. Ar asprātīgām izdarībām sarīkojumu raiti vadīja O. Zvirgzdugrauds. Bija ieradušies viesi arī no citiem latviešu centriem, to vidū arī DV Londonas nodaļas valdes loceklis T. Bērziņš, jaundibinātās DV Ošavas nodaļas valdes loceklis A. Stārasts ar vanadžu pārstāvi A. Stārasti un viņas palīdzi M. Saulgriezi, Hamiltonas latviešu biedrības pr-ks R. Kreišmanis u. c. Vanadžu noorganizētajā loterijā galveno laimestu (E. Damberga gleznu) ieguva Ilga Bērziņa no Londonas. Starpbrīdī pēc sarīkojuma programmas pirmās daļas nodaļas pr-dis I. Zamlovskis īsā uzrunā pateicās visiem jaunā DV nama atbalstītājiem — ziedotājiem un darbu talciniekiem, bet Kanadas DV zemes valdes pr-dim E. Krūkam pasniedza nodaļas velti — latvisku albumu par atsaucīgo nodaļas darba sekmēšanu.

● Referātu cikla „Kā saprast un novērtēt tezi: vai Dievs ir miris?" trešo daļu māc. A. Čops sniedza 24. martā, Sv. Andreja baznīcas telpās. Filozofiski - reliģiskajam referātam ar interesi sekoja ap 300 klausītāju. Cikla nobeiguma referāts paredzēts apaprīlī.

● Latviešu māksliniecību vienības Latvis rīkotais gadskārtējais karnevāls, paredzams, šogad dos ap 1500 dol. atlikumu, kā „atskaņu sarīkojumā" 23. martā valdes priekšsēža J. Zuntaka mājā ziņoja kasieris Z. Juršēvskis. Saimnieciski šis bija viens no vislabāk izdevušamies karnevāliem. J. Zuntaks pateicās visiem rīcības komitejas locekļiem, darbiniekiem un labvēļiem, kas sekmējuši karnevāla labo izdošanos.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Ventas (10.) gaidu vienība 15. martā Latviešu biedrības telpās bija rīkojusi mītnes vakaru, lai atzīmētu 1922. gada 15. martu, kad darbību uzsāka Latvijas gaidu centrālā organizācija. Mītnes vakaru atklāja latviešu gaidu pr-ce Morella Vilka, sveicot visas dalībnieces. Gaidas viņai pasniedza ziedus. Vakara norises vadītāja Inta Majoriņa īsumā pakavējās pie latviešu gaidu vēstures, bet R. Pavasara pastāstīja savas atmiņas par gaidu dzīvi un darbu Latvijā — Valmieras un Cēsu gaidu pulciņos, pakavējoties arī pie guntiņu solījuma veidiem un gaidu nometnēm, tāpat pie pēdējām gaitām Latvijā un pirmajām Vācijā pēc otra pasaules kaŗa. T. Gailīte pastāstīja savas atmiņas par kādu Vācijā aizvadītu gaidu draudzības dienu 22. februārī, bet G. Upīte — kā uzsākusi gaidas gaitas Kanadā. Starp atsevišķajiem stāstījumiem guntiņas, gaidas un lielgaidas dziedāja dziesmas, kuŗas mācijās gaidas Latvijā, bet tagad vairs nedzied. Kā jau nākas dzimšanas dienā, mītnes vakaram bija izcepts arī kliņģeris gaidu nozīmes atveidā, kuŗa svecītes izpūta M. Vilka. Pēc īsā mielasta vakara dalībnieces saslēdzās lokā un nodziedāja gaidu vakara dziesmu.

● Vietējā latviešu mednieku un makšķernieku kluba biedri V. Krauklis, G. Loja, Z. Upīte, J. Rudzroga, L. Ozoliņš un N. Ozoliņš 16. un 17. martā piedalījās Monarch Rifle Association meistarsacīkstēs šaušanā. J. Rudzroga ieguva 2. vietu junioru klasē, šaujot gulus stāvokli, bet G. Loja, šaujot gulus bez atbalsta, panāca 191 no iespējamiem 200 punktiem. L. Ozoliņš snaiperu klasē ar 197 no iespējamiem 200 punktiem izcīnīja 2. vietu, šaujot gulus bez atbalsta; 2. vietu viņš ieguva arī kopīgajā šaušanā gulus stāvokli ar 394 no iespējamiem 400 punktiem, bet uzvarēja šaušanā no trim stāvokļiem ar 560 no iespējamiem 600 punktiem, kopīgajā šaušanā šai pašā disciplīnā panākot 757 punktu guvumu no 800 iespējamajiem. Z. Upīte ieguva divas 2. vietas — snaiperu klasē, šaujot no trim stāvokļiem, ar 558 no iespējamiem 600 punktiem, bet šīs disciplīnas kopīgajā šaušanā ar 755 no iespējamiem 800 punktiem. Meistaru klasē N. Ozoliņš, šaujot no gulus stāvokļa, palika 2. vietā, kaut sašāva visus iespējamos 200 punktus. Z. Upīte, N. Ozoliņš un L. Ozoliņš darbojās arī par punktu un līnijas tiesnešiem, tāpat piedalījās žūrijā.

● Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba gada sapulci 17. martā vadīja A. Zibens, protokolējot E. Veldrem. Sapulci atklāja kluba pr-ks E. Šmits—Kalējs, kasieris R. Mierkalns (jun.) ziņoja par kases stāvokli, bet sekretārs D. Kalvā sniedza darbības pārskatu. Aizvadītajā gadā sarīkota balle, 2 tītaru šaušanas, internas un eksternas šaušanas sacīkstes, internas žāvelēšanas sacensības, meža diena Lielupē, Jāņu vakars, filmu izrāde, loterija un vairākas zaķu medības. Pērnā gada šaušanas sacīkstēs ar bisi un mazkalibra šauteni kluba biedri kopā ieguvuši 31 pirmo, 25 otrās un 31 trešo vietu. Klubs izcīnījis arī A. Pola piemiņas balvu. Sezonas veiksmīgākais makšķernieks bijis E. Šmits—Kalējs, noķerot 27 mārc. smagu masīviju. A. Pola, E. Ozola un L. Beģa piemiņas balvu ieguva N. Ozoliņš ar 375 punktiem, bet M. Zitmaņa dāvināto ceļojošo balvu aktīvākajam kluba biedram trešoreiz pēc kārtas saņēma R. Mierkalns (sen.). Klubā iestājušies 4 jauni biedri. 1966./67. gada medību sezonā nošauti 118 zaķi, 34 truši, 147 pīles, 3 irbes, 1 alnis, 1 stirna, 2 lāči, 1 lapsa un citi mazāki dzīvnieki. Revīzijas komisijas ziņojumā M. Zitmanis ierosināja izraudzīt īpašu goda tiesu, bet kluba priekšnieks norādīja, ka tādas nav bijis vajadzīgs visus 15 pastāvēšanas gadus, sapulcei pēc tam ierosinājumu noraidot. Jaunajā kluba valdē ievēlēja D. Kalvu, E. Šmitu —Kalēju, R. Mierkalnu (jun.), E. Veldri un Ž. Lapuķi, bet revīzijas komisijā Zentu Polu, M. Zitmani un A. Zibenu. Sapulces nobeigumā Ž. Lapuķis aicināja kluba biedrus ziedot un atbalstīt Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas rīcības komiteju Hamiltonā un tās pasākumus, bet E. Šmits — Kalējs ziņoja, ka trīs latviešu klubu kopsēdē 9. martā Sv. Katrīnās nolemts rīkot eksternas šaušanas sacīkstes 10. augustā Bērzainē, 24. augustā Lielupē un 14. septembrī Sv. Katrīnās, bez tam Ņujorkas klubs aicina piedalīties sacīkstēs 18. vai 25. maijā Longailendā.

BŠK

● Visā klusībā uz 50 mūža gadiem atskatījies DV Hamiltonas nodaļas bijušais sekretārs Jānis Dubinskis, kas nekad nav atteicies pielikt roku organizācijas mērķu sekmēšanā. Viņš ir arī viens no pirmajiem Hamiltonā, kam pieder viena pilna Kanadas DV nama akcija.

J. G.

Apbalvojumi DV Manitobas nodaļai

Kanadas DV saimē par tradiciju jau izvērtusies sabiedriski un nacionāli rosīgākās nodaļas izraudzīšana pēc speciālas punktu sistēmas, ko veic īpata zemes valdes izraudzīta vērtēšanas komisija. Šogad tajā darbojās J. Gailītis, R. Puriņš un M. Jonāne, kas izvērtēja visu 18 nodaļu veikumus gan dažādu sarīkojumu organizēšanā, jaunu biedru iesaistīšanā, līdzekļu vākšanā, gan arī nacionālpolitiskajā laukā. Par rosīgāko nodaļu arī šogad, jau trešo gadu pēc kārtas, izvirzījās DV Manitobas nodaļa, kuŗa saņēma ceļojošo vairogu. Nodaļa noorganizējusi 16 dažādu vispārēja rakstura sarīkojumu, 13 biedru vakaru, 5 referātu vakarus kanadiešu sabiedrībai Latvijas brīvības idejas popularizēšanai, kā arī panākusi 3 plašāku rakstu ievietošanu par Latviju vietējos kanadiešu laikrakstos. Nodaļas darbā iesaistīti 12 jauni biedri, un samērā labi panākumi gūti arī līdzekļu vākšanā. Viss tas kopvērtējumā nodaļai deva 638 punktus.

Par otru sekmīgāko izvirzījās DV Toronto nodaļa, kas sevišķi labus panākumus guvusi līdzekļu vākšanā, jaunu biedru iesaistīšanā un arī sabiedriskajā rosībā, bet, ievērojot to, ka izvērtēšana notiek arī proporcionāli biedru skaitam, tā kā lielākā nodaļa ieguva tikai 450 punktu. Trešajā vietā ierindojas DV Otavas nodaļa ar 420 punktiem, kuŗa kā viena no jaunākajām guvusi teicamus panākumus jaunu biedru piesaistīšanā, tāpat līdzekļu vākšanā.

Ceļojošo vairogu DV Manitobas nodaļas pārstāvim K. Līcēnam Kanadas DV zemes valdes pr-dis E. Krūka pasniedza nesenās dienēgātu sapulces laikā. Saņemto balvu K. Līcēns aizveda uz Vinipegu,kur to nodeva pašreizējam nodaļas valdes priekšsēdim V. Stenderam.

R. N.

Raiersonieši godina latviešu lektoru

Lai rādītu, cik ļoti iecienījuši savu skolotāju Augustīnu Zaku, Toronto Raiersona institūta žurnālistikas studenti 25. martā bija rīkojuši stundu garu „Zak-In" ar dažāda veida „mīlestības apliecinājumiem'. Par godinājumu vēstīja institūta dienas izdevums „Daily Ryersonian" 25. un 26. marta numurā, abos ievietojot pa smaidīgā tautsaimniecības lektora attēlam, vienu mazu, otru lielformātā pirmajā lappusē audzēkņu vidū.

Šis sarīkojums, kā atstāstīts institūta izdevumā, bijusi pirmā šāda veida pausme institūta pastāvēšanas laikā. To reklāmēja par „nacionālo Augustīna Zaka dienu", apbeŗot skolotāju ar fiktīvām telegrammām no visas pasaules slavenībām. „Kosīgins", piemēram, aicināja nokratīt Raiersonā pastāvošo kapitālistu administrāciju un tā palīdzēt „apspiestajiem" studentiem, „karaliene Elizabete" bija atsūtījusi karalisku dekrētu, par nopelniem britu imperijas labā izsludinot aprīli par Augustīna Zaka mēnesi visā britu kopvalstī. Apsveikumus bija „sūtījuši" arī ASV senātors R. Kenedijs, ASV prezidents Džonsons, Izraēlas Levijs Eškols, Kanadas konservatīvo partijas vadītājs Stenfīlds, Džudija Lamarša un Pjērs Tridō. „Elizabete Teilora" paziņoja, ka atstāj savu Diku Augustīna dēļ un pat Gerda Muncingera bija atsūtījusi sarkanu neļķi. Zaks saņēma arī „savas pilsētas" Mimiko atslēgu un noklausījās humora pilnu sasveicinājumu dzīves attēlojumu.

Negaidītais sirsnības demonstrējums A. Zakā radījis jauku atbalsi — viņš paziņojis, ka visi viņa audzēkņi „izturējuši tautsaimniecības pārbaudi".

Gatavo skrejlapu ari latviešu valodā

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 22. martā Klīvlendā, kuŗu vadīja pr-dis K. Avens, plašākas pārrunas iznāca par svētku vadoņa sagatavošanu. Tā redakcijas kollēģijas vadītājs T. Cirķelis ziņoja, ka pieaicinājis vadoņa sagatavošanas darbā cand. phil. Lidiju Milleri un Jāni Ladusānu, paredzot vēl ceturto darbinieku tikai sludinājumu vākšanai. Rīcības komiteja apstiprināja šo redakcijas kollēģiju. Pārrunās T. Cirķelis ieskatīja, ka svētku vadonim tomēr vajadzētu būt tikai latviešu valodā, angļu valodā būtu ievietojami tikai divi atsevišķi raksti un paskaidrojumi pie uzņēmumiem. Arī par izdevuma iekārtojumu un saturu bija plašas debates. Daži vēlējās modernākas grafiskās viņetes, citi domāja, ka nebūtu ievietojami to dziesmu teksti, kuŗi jau publicēti aizvadīto dziesmu svētku vadoņos. Bija arī ierosinājums visu svētku informāciju sakopot vadoņa pēdējās lappusēs.

Sekretārs T. Berkulis informēja, ka ienākuši jau balvu piedāvājumi svētkiem. To piešķiršanai izraudzīja īpašu komisiju T. Berkuļa vadībā. Arī par balvu piešķiršanas tehnisko izkārtojumu izraisījās palīgas debates. Kā vienmēr, finanču nozares vadītājs un galvenais kasieris K. Miške savos ziņojumos bija paskops, bet tie tomēr liecināja par nozares rosīgu darbību. K. Miške brīdināja, ka dažas nozares sāk pārsniegt budžetā paredzētās summas. Ieejas karšu iepriekšēja pasūtināšana atsevišķajiem sarīkojumiem bijusi jūtama dzīva. Pagaidām visvairāk karšu pasūtināts kopkoŗu koncertam, tautas deju lieluzvedumam un teātŗa izrādei. Atsaucīgi pieprasa arī īpašos svētku vēstuļpapīra blokus. Saņemti vairāki lūgumi svētku teātŗa izrādi atkārtot, taču tas nav iespējams, jo visas svētku dienas jau tā pārblīvētas ar sarīkojumiem, tādēļ otrai teātŗa izrādei vienkārši nav atrodams laiks.

Visas pazīmes liecina, ka svētki augstvērtīgs būs garīgais koncerts, kuŗā piedalīsies ievērojami solisti un labākie jīgāko diriģentu vadībā. va atzina, ka brīvbiļe šana ir ļoti sarežģīta lim „mierinoši" paska iepriekšējos dziesmu uzdevumu vēcis viņš devīgs, bet beigās tom daudz pārmetumu. cēliena organizētāja ma—Rudzīte šai saka jās par brīvbiļešu preses darbiniekiem riem, uz ko saņēma p mu, ka brīvkartes pie gi tiem preses vadīt aprakstā dziesmu s šanas norisi.

Informācijas noza sagatavo īpašu skrej šu valodā, par kuŗas vākus paskaidrojum R. Auzenbergs. Latvis pas apmēri un lielum rīgs no angļu valo krāsām bagātākas un ilustrētas. Pēdējā Pulic Auditorium uz parādītu vietu, kuŗā ku lielais kopkoŗu Skrejlapas sagatavo R. Auzenbergs.

Interesanta bija zi bas komiteja saņēmu piesūtīt ieejas karšu mus angļu valodā. Is vēl sniedza mūzikas tājs J. Ūdris, paskaid spēlēs iepriekš par kestris, bet tā vietā lendas filharmonija bet par daudz augs nekā iepriekšējos d kos. No virsdiriģenta ziņojumi par apgaba nājumiem vasarā. Tā vidienes apgabala jums notiks 13. jūni

★ Latvijas dibināša atzīmēl LCK inform re V. Lēmaņa vadīb stus ievietošanai v Priekšdarbu daļa vi jas tautu kopīgajam mam rudenī jau pa un malļā Vācijas tros, paredzētas ku bet rudens sākumā ference.

Lielā koncerta priekšva

Garīgās mūzikas cienītāji Toronto katru gadu ar interesi gaida Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa koncertu, kas jau 15 gadu iepriecinājis ar daudziem garīgās mūzikas lieldarbiem. Arī 6. aprīlī koris sniegs interesanta satura koncertu, kuŗā piedalīsies arī 32 mūziķu liels simfoniskais orķestris ar Etobikokas simfoniskā orķestŗa koncertmeistari Dorisu Bodrugu sastāvā. Dzirdēsim Haralda Berino kantāti „Kristus tiesāšana", kuŗa komponēta jau Rīgā korim un ērģelēm ar basa solopartiju. Aizvadītajā sezonā koŗa diriģents Arvids Purvs apcienoja H. Berino Jaunskotijā un šīs ciemošanās rezultātā kantāte tagad skanēs jaunā apdarē, jo komponists pievienoja simfoniskā orķestŗa partiju. Basa solo dziedās īgauņu mācītājs Otmars Pello, kas ir pazīstams solists. Pello, kas dziedāšanu sācis mācities Rīgā, dziedās latviešu valodā. Pie ērģelēm būs Edite Timermane. Tekstu kantātei devis Vilis Plūdonis.

Kā otru dzirdēsim slaveno Kerubini „Rekviēmu C minorā". Šis darbs komponēts 18. gadsimta beigās un ar savu dramātismu ir viens no populārākajiem rekviēmiem mūzikas literatūrā.

Ja koŗa diriģents A. Purvs cenšas koncertos iesaistīt simfonisko orķestri, tad tam ir divi iemesli. Vispirms, tas padara koncertu interesantāku klausītājiem, dod jaunas iespējas darbu izvēlē un gandarījumu dziedātājiem. Otrkārt, reti kāds zina, ka Arvids Purvs ir arī vijolnieks un vēl Kanadā vairākkārt spēlējis kanadiešu simfoniskos orķestros atsevišķos koncertos. Treškārt, A. Purvam pirmā saskare ar simfonisko orķestri bija jau 16 gadu vecumā, kad viņš Rīgā divus gadus diriģēja Golgatas draudzes orķestri.

Koŗa sastāvā ir 65 dziedātāji. Daudzi no tiem piedalījušies visos 5 jau aizvadītajos koncertos, bet koristu rindās arvien biežāk parādās arī jaunatne. Šāgada koncertam koris gatavojas jau kopš rudens, bet pēdējā laikā mēģinājumi notiku nedēļā. Diriģents ļpa dziedātāji mēģinā lējuši ar lielu inte dēļ.

Ainas no Toron tavojoties 16. g

Ō ZIŅAS

kotāji ar skaņu lentēm. Ar as-rātīgām izdarībām sarikojumu iti vadīja O. Zvirgzdugrauds. ja ieradušies viesi arī no citiem tviešu centriem, to vidū arī DV ndonas nodaļas valdes locek-T. Bērziņš, jaundibinātās DV šavas nodaļas valdes loceklis Štārasts ar vanadžu pārstāvi Stārasti un viņas palīdzi M. ulgriezi, Hamiltonas latviešu edrības pr-ks R. Kreišmanis u. Vanadžu noorganizētajā lote-ā galveno laimestu (E. Dam-rga gleznu) ieguva Ilga Bērzi- no Londonas. Starpbrīdī pēc rikojuma programmas pirmās jas nodaļas pr-dis I. Zamlov-is īsā uzrunā pateicās visiem mā DV nama atbalstītājiem — dotājiem un darbu talcinie-m, bet Kanadas DV zemes val-s pr-dim E. Krūkam pasniedza daļas vārdā — latvisku albumu atsaucīgo nodaļas darba sek-šanu.

Referātu cikla „Kā saprast novērtēt tezi: vai Dievs ir mi-?" trešo daļu māc. A. Čops edza 24. martā, Sv. Andreja nīcas telpās. Filozofiski - reli-kajam referātam ar interesi oja ap 300 klausītāju. Cikls beiguma referāts paredzēts ap-ūlī.

Latviešu mākslinieku vienības vis rīkotais gadskārtējais kar-āls, paredzams, šogad dos ap dol. atlikumu, kā „atskaņu kojumā" 23. martā valdes ekšsēža J. Zuntaka mājā ziņo-kasieris Z. Jurševskis. Saim-iski šis bija viens no visla-izdevušamies karnevāliem. Zuntaks pateicās visiem rīci-komitejas locekļiem, darbi-iem un labvēļiem, kas sek-uši karnevāla labo izdošanos.

S ZIŅAS

Hamiltonas mednieku un škernieku kluba gada sapul-7. martā vadīja A. Zibens, okolējot E. Veldrem. Sapul-klāja kluba pr-ks E. Šmits— ējs, kasieris R. Mierkalns .) ziņoja par kases stāvokli, sekretārs D. Kalvē sniedza ības pārskatu. Aizvadītajā sarīkota balle, 2 tītaru šau-s, internas un eksternas šau-s sacīkstes, internas žibulē-s sacensības, meža diena upē, Jāņu vakars, filmu iz-, loterija un vairākas zaķu bas. Pērnā gada šaušanas kstēs ar bisi un mazkalibra ni kluba biedri kopā tegu-31 pirmo, 25 otrās un 31 tre-etu. Klubs izcīnījis arī A. Po-iņas balvu. Sezonas veik-ākais makšķernieks bijis E. s—Kalējs, noķerot 27 mārc. gu maskiju. A. Pola, E. Ozo-n L. Bega pieminas balvu ie-N. Ozoliņš ar 375 punktiem, M. Zitmaņa dāvināto ceļojo-alvu aktīvākajam kluba bied-trešoreiz pēc kārtas saņēma ierkalns (sen.). Klubā iestā-s 4 jauni biedri. 1966./67. ga-nedēļu sezonā nošauti 118 za-4 truši, 147 pīles, 8 irbes, 1 , 1 stirna, 2 lāči, 1 lapsa un mazāki dzinieki. Revīzijas ko-as ziņojumā M. Zitmanis ie-āja izraudzīt īpašu goda tie-bet kluba priekšnieks norā-ka tādas nav bijis vajadzīgs 15 pastāvēšanas gadus, sa-i pēc tam ierosinājumu no-t. Jaunajā kluba valdē ievē-D. Kalvu, E. Šmitu —Kalē-. Mierkalnu (jun.), E. Vel-n Ž. Lapuķi, bet revīzijas ko-ā Zentu Polu, M. Zitmani un ibenu. Sapulces nobeigumā puķis aicināja kluba biedrus t un atbalstīt Latvijas dibi-as 50 gadu atzīmēšanas rī-komiteju Hamiltonā un asākumus, bet E. Šmits — s ziņoja, ka trīs latviešu kopsēdē 9. martā Sv. Kat-nolemts rīkot eksternas nas sacīkstes 10. augustā inē, 24. augustā Lielupē un eptembrī Sv. Katrinās, bez Nujorkas klubs aicina pie-es sacīkstēs 18. vai 25. mai-ongailendā.

BŠK

Visā klusībā uz 50 mūža ga-atskatījies DV Hamiltonas as bijušais sekretārs Jānis nskis, kas nekad nav attei-pielikt roku organizācijas u sekmēšanā. Viņš ir arī no pirmajiem Hamiltonā, pieder viena pilna Kanadas ama akcija.

J. G.

Gatavo skrejlapu arī latviešu valodā

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 22. martā Klīvlendā, kuŗu vadīja pr-dis K. Avens, plašākas pārrunas iznāca par svētku vadoņa sagatavošanu. Tā redakcijas kolēģijas vadītājs T. Cirķelis ziņoja, ka pieaicinājis vadoņa sagatavošanas darbā cand. phil. Lidiju Milleri un Jāni Ladusānu, paredzot vēl ceturto darbinieku tikai sludinājumu vākšanai. Rīcības komiteja apstiprināja šo redakcijas kolēģiju. Pārrunās T. Cirķelis ieskatīja, ka svētku vadonim tomēr vajadzētu būt tikai latviešu valodā, angļu valodā būtu ievietojami tikai divi atsevišķi raksti un paskaidrojumi pie uzņēmumiem. Arī par izdevuma iekārtojumu un saturu bija plašas debates. Daži vēlējās modernākas grafiskās viņetes, citi domāja, ka nebūtu ievietojami to dziesmu teksti, kuŗi jau publicēti aizvadīto dziesmu svētku vadoņos. Bija arī ierosinājums visu svētku informāciju sakopot vadoņa pēdējās lappusēs.

Sekretārs T. Berkulis informēja, ka ienākuši jau balvu piedāvājumi svētkiem. To pieškiršanai izraudzīja īpašu komisiju T. Berkuļa vadībā. Arī par balvu pieškiršanas tehnisko izkārtojumu izraisījās pailgas debates. Kā vienmēr, finanču nozares vadītājs un galvenais kasieris K. Miške savos ziņojumos bija paskops, bet tie tomēr liecināja par nozares rosīgu darbību. K. Miške brīdināja, ka dažas nozares sāk pārsniegt budžetā paredzētās summas. Ieejas kaŗšu iepriekšēja pasūtināšana atsevišķajiem sarikojumiem bijusi lota dzīva. Pagaidām visvairāk kaŗšu pasūtināts kopkoŗu koncertam, tautas deju lieluzvedumam un teātŗa izrādei. Atsaucīgi pieprasa arī īpašos svētku vēstuļpapīra blokus. Saņemti vairāki lūgumi svētku teātŗa izrādi atkārtot, taču tas nav iespējams, jo visas svētku dienas jau tā pārblīvētas ar sarīkojumiem, tādēļ otrai teātŗa izrādei vienkāršī nav atrodams laiks.

Visas pazīmes liecina, ka sevišķi augstvērtīgs būs garīgais koncerts, kuŗā piedalīsies ievērojami solisti un labākie koŗi spējīgāko diŗiģentu vadībā. A. Grava atzina, ka brīvbiļešu pieškiršana ir ļoti sarežģīta, T. Cirķelim „mierinoši" paskaidrojot, ka iepriekšējos dziesmu svētkos šo uzdevumu veicis viņš, bijis ļoti devīgs, bet beigās tomēr saņēmis daudz pārmetumu. Rakstnieku cēliena organizētāja D. Lesheima—Rudzīte šai sakarā iejautājās par brīvbiļešu pieškiršanu preses darbiniekiem un redaktoriem, uz ko saņēma paskaidrojumu, ka brīvkartes pieškiŗs vienīgi tiem preses vadītājiem, kas apraksta dziesmu svētku rīkošanas norisi.

Informācijas nozare pašreiz sagatavo īpašu skrejlapu latviešu valodā, par kuŗas tapšanu tuvākus paskaidrojumus sniedza R. Auzenbergs. Latviskās skrejlapas apmēri un lielums būs atšķirīgs no angļu valodā izdotās, krāsām bagātākas un arī vairāk ilustrētas. Pēdējā lappusē būs Pulic Auditorium uzņēmums, lai parādītu vietu, kuŗā notiks svētku lielais kopkoŗu koncerts. Skrejlapas sagatavo L. Gaide un R. Auzenbergs.

Interesanta bija ziņa, ka rīcības komiteja saņēmusi lūgumus piesūtīt ieejas kaŗšu pasūtinājumus angļu valodā. Īsu ziņojumu vēl sniedza mūzikas daļas vadītājs J. Ūdris, paskaidrojot, ka nespēlēs iepriekš paredzētais orķestris, bet tā vietā salīgts Klīvlendas filharmonijas orķestris, bet par daudz augstāku maksu nekā iepriekšējos dziesmu svētkos. No virsdiŗigentiem saņemti ziņojumi par apgabalu kopmēģinājumiem vasarā. Tā, piemēram, vidienes apgabala kopmēģinājums notiks 13. jūnijā Gaŗezerā.

J. E.

★ Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmei LCK informācijas nozare V. Lēmaņa vadībā gatavo rakstus ievietošanai vācu presē. Priekšdarbu daļa vien trīs Baltijas tautu kopīgajam lielsarīkojumam rudenī jau paveikta. Aprīlī un maijā Vācijas latviešu centros, paredzētas kultūras dienas, bet rudens sākumā skolotāju konference.

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku Klīvlendā administrātīvi saimnieciskās nozares darbinieki: no kreisās — Nonne Saulīte, kuŗu aprūpētājs Mārtiņš Zandbergs, nozares vadītājs Pēteris Cimdiņš, administrātors Hugo Heinbergs un telpu sagādātājs Viktors Zemesarājs.

Foto: P. Blūms

Jauna audze teātrim

PIRMĀ JAUNIEŠU IZRĀDE ŅUJORKĀ

Patīkams pārsteigums teātŗa cienītājiem bija Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas studijas pirmā izrāde 23. martā Bruklinas mūzikas akadēmijas telpās, sniedzot Kanadā dzīvojošās autores Līdijas Auzānes—Vītoliņas komēdiju „S. O. S." Izrādes sākums nokavējās par 20 minūtēm ne tādēļ, ka skatītāji nebija ieradušies, kā tas noticis daudzās iepriekšējās reizēs, bet tāpēc, ka ārpusē divās lielās rindās bija jāstāv pēc ieejas biļetēm tiem, kas nebija tās iegādājušies iepriekšpārdošanā.

Pirms izrādes dzirdēja atgādinājumu, ka Ņujorkas latviešī apmeklē ikvienu teātŗa izrādi lielā skaitā, nevadoties no slaveniem vārdiem vai ansambļa paredzamā snieguma. Šo izrādi varēja uzskatīt par Ņujorkas latviešu jaunās paaudzes pirmo uzstāšanos; tādēļ tomēr bija pārsteigums par lielo apmeklētāju skaitu, kas pārsniedza 800. Skatītāju rindās pirmo jaunaudzes uzstāšanos vērtēja arī vecie aktieŗi. No Vašingtonas bija ieradušies pat režisors O. Uršteins ar saviem kollēgām. Pēc izrādes skatītāji sprieda, ka nav jābažījas par jaunu latviešu skatuves audzi, bet grūtības rada labas lugas atrašana.

Ar savu spēli jau izrādes sākumā patikami pārsteidza Māras lomas tēlotāja Andra Lagzdiņa. Spēlējot padsmitgadnieci, viņas izturēšanās, runa un tēlojums pārspēja dažu citu, kam šī nebija pirmā reize uz skatuves. Īpatā tēlojumā varēja skatīt Jāni Nīgali — Rodrigo lomā, laikmetīgā garmatainā „frizūrā", kuŗu lugas beigās nācās zaudēt. Laba izruna bija Ainai Geskei Ivetas lomā. No vecajiem aktieŗiem nepārspējama bija Helga Gobzine jaunās latviešu iecelotājas Grētas Desinē lomā, vai latviskajā vārdā Grieta Desiņa.

Vērtējot visu jauno aktieŗu uzstāšanos, var teikt, ka tā izdevusies, ka viņi rādīja vairāk nekā skatītāji cerējuši. Visi runāja labā latviešu valodā. Atšķirīgs bija tikai tēlojums jo brīžiem skaidri juta, ka ar labām latviešu zināšanām vien nepietiek laba teātŗa spēlēšanai.

Lielākā atzinība pienākas režisorei vai, kā programmā bija atzīmēts, mākslinieciskajai vadītājai Ņinai Lagzdiņai, kuŗas vadībā radusies šī jaunā latviešu teātŗa paudze. Viņas darbības ienesta

PIEMINEKĻI
Igaunu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS
TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibiskaps A. Lūsis, 6 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 787-2810. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

7. aprīlī, plkst.11 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Zaļā Ceturtdienā dievkalpojums plkst. 7 vakarā ar dievgaldu.

Lielās Piektdienas dievkalpojums plkst. 11 no rīta ar dievgaldu.

Lieldienu rīta agrais dievkalpojums plkst. 6 rītā. Kopīgas brokastis, par kurām rūpēsies draudzes dāmu komitejā. Otrs dievkalpojums plkst. 11 rītā.

Svētdienas skola un jauniešu grupa darbojas kā parasts.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331. Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Sestdien, 6. aprīlī, Sv. Andreja baznīcas kora 16. gadskārtējais koncerts plkst. 8. vakarā.

7. aprīlī plkst. 3 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

12. aprīlī, plkst. 11 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

I Lieldienās, 14. aprīlī, plkst. 10 dievkalpojums.

KIČENERA

31. martā, plkst. 4 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

BRAMPTONA

7. aprīlī, Pūpolu svētdienā, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā. Svētdienas skola.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

7. aprīlī plkst. 10.30 Pūpolu svētdienā dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem ar dievgaldu; plkst. 10.15 Bībeles klašu stunda.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

12. aprīlī, pl. 1.30 pēcp. Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

11. aprīlī, pl. 8 vak. Zaļās ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

7. aprīlī, pl. 2 pēcp. Pūpolu svētdienas dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

Pūpolu svētdienā, 7 aprīlī, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola. Jaunatnes grupa.

Lielajā Piektdienā, 12. aprīlī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu.

Lieldienās, 14. aprīlī, Saullēkta dievkalpojums plkst. 6 no rīta.

Dievkalpojums angļu valodā Lieldienās (ar dievgaldu) plkst. 9.30 no rīta.

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Cool-brook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

12. aprīlī, pl. 2 pēcp. Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dievgaldnieki lūgti pirms dievkalpojuma pieteikties pie mācītāja baznīcā.

14. aprīlī, pl. 6 no rīta agrais Lieldienu svētku dievkalpojums.

Jaunieši, kas apmeklē iesvētes mācību, lūgti ierasties uz mācību 20. aprīlī pie draudzes mācītāja.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 361 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Mieru draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienas plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sasciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont

ASV BAZNĪCĀS
NUJORKA

Pūpolu svētdienā, 7. aprīlī, jauniešu iesvēte un dievgalds pl. 1.30; visi trīs mācītāji, dziedās draudzes koris, Daugavas Vanagu vīru koris un Ņubransvikas jauktais koris, diriģents un ērģelnieks Bruno Skulte.

Betlemes baznīcā Lielās Piektdienas vakarā, pl. 6 dievgalds, solists V. Gedulis; pl. 8 zviedru draudzes koncerts. Lieldienu rītā, 14. aprīlī liturģisks dievkalpojums.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

3. aprīlī, pl. 7 v. evaņģelizācijas vakars zālē.

4. aprīlī, pl. 8 v. latviešu radio pusstundā dievvārdi (FM 103).

Pūpolu svētdienā, 7. aprīlī pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu.

11. aprīlī pl. 7 v. dievkalpojums ar dievgaldu.

12. aprīlī pl. 6 un 8 v. dievkalpojums ar dievgaldu. Koris. Mācītājs A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

7. aprīlī Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

Pūpolu svētdienā, **7. aprīlī**, pl. 11 dievkalpojums, **māc. E. Caune.** Pēc tam baznīcā Alfreda Poriņa garīgs koncerts par labu Latviešu namam. Piedalās Dawn Adams Phelps — vijole un Raymond Mc Footers — ērģeles.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126

Divi pilskalni

(Turpinājums no 2. lpp.)

krātuves, lepnas Heroda pilis, židu ticībai piederīgās būves un karavīru mītnes. Cietoksni varēja uzskatīt par neieņemamu ar tām kara ierīcēm, kādas bija tuksnesa iedzīvotāju rīcībā, bet stāvoklis mainījās, kad nāca Romas leģioni ar savu kara techniku.

Kad 66. gadā pēc Kristus izcēlās revolūcija visā židu valstī pret romiešiem, kas turpinājās 4 gadus, zeloti bija pārvarējuši romiešu garnizonu Masadā. Tad Roma nosprieda, ka tādai nebūšanai jādara gals un sūtīja lielu karaspēku, kuŗu komandēja Titus, kas vēlāk kļuva par Romas ķeizaru. Viņš 70. gadā iekaroja Jeruzalemi, izpostīja to un lielu skaitu židu aizveda gūstā uz Eiropu. Tie židu patrioti, kas paguva izglābties, devās uz Masadu, kur sapulcējās visdūšīgākie zeloti — romiešu niknākie ienaidnieki. Tie noturējās trīs gadus, kad visa zeme jau bija pakļauta Romai. Romieši nevarēja pieļaut, ka šāds pretestības perēklis kļūst par paraugu un slēptuvi izkaistajiem židu patriotiem. Divalni ir, ka par šīm nepatīkamajām lietām Romas vēsturnieki klusē. Acīm redzot, jau tai laikā par negātīvām lietām mācēja klusēt, kā tagad dara maskavieši.

Beidzot Palestīnas prokurātors Flavijs Silva saņēma pavēli doties ar Romas 10. leģionu uz Masadu un to iznīcināt. Viņam līdz gāja tūkstošiem židu — vergu, kuŗiem jāveic visi grūtie piegādes un aplenkšanas darbi, t. i., jaukt ais koris, diriģents un ērģelnieks Bruno Skulte. jādarbojas pret savu dzimteni. Var apbrīnot tos darbus, kuŗus izplānoja un veica Romas karavadoņi un vergi mūsdienu spēkratu vietā. Vispirms izbūvēja mūri visapkārt Masadas klintij, lai neviens nevarētu izbēgt; tad sadzina uzbērumu augstākajā vietā pret cietoksni, lai tajā varētu novietot kara mašīnu vaļņu graušanai. Ievērojot tā laika apstākļus, tie bija pārcilvēcīgi darbi. Kad valni ielauza, varēja sākties uzbrukums Masadas aizstāvjiem. Pēdējā naktī pirms romiešu uzbrukuma židu garnizona komandieris Ben Jairs, redzēdams, ka viņa 966 viriem nav vairs nekādu izredžu pastāvēt pret visu romiešu leģionu, uzrunāja savus varoņus un norādīja, ka ir vairs tikai divas izejas: verdzība ar mocībām (krustā sišanai!) un negodu sievietēm, vai pašiem doties nāvē. Tā visi viri vispirms nogalināja savus piederīgos, tad ar izlozi izšķīra, kam jānogalina pārējie, lai beigās nodurtos paši. Tomēr divām sievietēm un dažiem bērniem bija izdevies paslēpties pazemes telpās, un tās par notikušo varēja pastāstīt romiešiem, kuŗi iesoļoja cietoksnī kā nāves laukā un brīnījās par redzamo. Masadas viri bija aizdedzinājuši visu, kas vien varēja degt.

Pēdējo 10 gadu laikā izdarīti plaši izrakumi Masadā, kuŗos atrasti pierādījumi aprakstītajam notikumam, kā to savā vēsturē attēlojis židu vēsturnieks Jozefs Flavijs, kas bija savas tautas nodevējs — oportūnists, jo pārgāja romiešu pusē, bet pirms tam bija Galilejas apgabala židu komandieris.

Masada tagad židiem kļuvusi par svētceļojumu vietu, īpaši jaunatnei, jo tā ir simbols viņu varonībai un patriotismam. Labāk nāvi nekā verdzību! Masadā arī nodod zvērestu savai zemei židu karavīri. Tā viņiem ir vieta, kas izstaro varonības garu uz židu jaunatni, kuŗa savas militārās spējas pērn pierādīja visai pasaulei.

Mūsu vēsturē (skat. profesoru A. Spekkes un E. Dunsdorfa Latvijas vēstures I. p. 161) aprakstīts līdzīgs notikums Cēsu pilskalnā, kad Jānis Briesmīgais 1577. gadā iebruka Vidzemē. Viņš meta lielu likumu pa Latgali un Vidzemi, kamēr nonāca pie Cēsu pils, kuŗā bez tās aizstāvjiem — vāciešiem un, droši vien, arī latviešiem — bija sabēguši apkārtnes iedzīvotāji, vairākumā sievietes un bērni. Aizstāvji nepadevās, bet drīz sāka trūkt pārtikas. Neredzot glābiņa un nevēloties nokļūt mocībās un verdzībā, aplenktie nolēma doties nāvē, uzspridzinot pili kopā ar tās iemītniekiem. Tas notika 1577. gada 6. septembrī. Pilī esošie saņēmuši svēto vakarēdienu, sievietes paņēmušas bērnus klēpī, tad visi devušies Dieva ziņā. Krišana krievu rokās nozīmēja nokļūt nežēlības kalngalos.

Tā kā Cēsis nebija īsta latviešu pils, tajā arī nebija īpaša patriotu izlase kā Masadā. Tā mūsu Cēsis nav tādā varonības simbola slavā kā Masada Izraēlā, taču abi līdzīgie atgadījumi vedina uz pārdomām par vēsturiskajiem notikumiem. Latvijā arī nav tik grandiozu pilskalnu atlieku, kādi ir Palestīnā, jo mūsu zeme ciešāk apsegusi senās vietas un varonības laukus. Bet vai mūsu patriotisms tādēļ ir mazāks? Atbildi deva strēlnieku kaujas, atbrīvošanas cīņas un mūsu leģionāri otrā pasaules karā.

Dr. Ansis Karps

● Pad. savienības 15 viru militāra delegācija uzsākusi ceļojumu pa Dienvidjēmenas „tautas republiku", par kādu pārdēvēta agrākā britu kolonija Adena, lai izveidotu tās bruņotos spēkus.

TORONTO BOARD OF EDUCATION

ANGLU VALODAS VAKARSKOLA JAUNKANADIEŠIEM

No 1968. g. 25. marta līdz 20. jūnijam plkst. 7.30 vak. — 9.30 vak.

BEZMAKSAS SKOLAS

Pirmdienās un trešdienās

Parkdale Collegiate Institute, 209 Jameson Avenue dienvidos no Queen Street, Toronto 3, Ontario

Parkway Vocational School, 1 Danforth Avenue Toronto 6, Ontario

Oakwood Collegiate Institute, 991 St. Clair Avenue West pie Oakwood, Toronto 10, Ont.

Western Technical-Commercial School, 125 Evelyn Crescent Toronto 9, Ontario

Hughes Public School, 177 Caledonia Road pie Innes Ave., Toronto 10, Ont.

Orde Street Public School, 18 Orde Street Toronto 2 B, Ontario

Ryerson Public School, 190 Grange Avenue austrumos no Bathurst St.

Pirmdien, otrdien, trešdien, ceturtdien

Bloor Collegiate Institute, 1141 Bloor Street West pie Dufferin, Toronto 4, Ont.

Givins Senior Public School, 49 Givins Street Toronto 3, Ontario

Kent Senior Public School, 980 Dufferin Street pie Bloor West, Toronto 4, Ont.

Bickford Park High School, 777 Bloor Street West Toronto 4, Ontario

King Edward Senior Public School, 112 Lippincott Street ziemeļos no College St. Toronto 4, Ontario

Eastern High School of Commerce, 16 Phin Avenue pie Chatham, Toronto 6, Ont.

EKSĀMENI

1. 8. klases apliecībai pieaugušiem
Lai sagatavotos uz 8. klasi, paredzētas papildlekcijas angļu valodā un pilsoņu tiesībās.
INFORMĀCIJA, MĀCIBU PLĀNS UN LŪGUMRAKSTA VEIDLAPAS SAŅEMAMAS KATRĀ SKOLĀ.
2. 10. klases angļu domrakstu rakstīšanā (vakara eksāmens, jūnijā)
Noteikumi tie paši kā 8. kl. eksāmenā.
3. 12. klases angļu domraksts (vakara eksāmens jūnijā)
Pieteikumu veidlapas un mācības kā augšā minēts.
4. Lielākajā daļā skolu būs mācības angļu valodas pratējiem.
Tiem, kas vēlas sagatavoties „Mičigenas pārbaudei", lai iestātos universitātē, jāapmeklē Bloor Collegiate Institute vai Bickford Park High School

MĀCIBU MAKSA

5. Par 8. kl. pārbaudi nav jāmaksā.
Pieaugušie, kas privāti mācījušies, var likt 8. kl. pārbaudi, ja pieteikušies kādā no minētajām skolām līdz 1968. g. 1. maijam. Viņiem piedalīšanās maksa ir 2 dol.
10. un 12. kl angļu domrakstu pārbaudes maksa ir 2 dol.
Tuvāka informācija katrā skolā.
Mācības ķīniešu valodā (Kantonas) — Bickford Park High School.
pirmdienas un trešdienas vakaros. MAKSA — $5.00.

GRAHAM M. GORE
Director of Education

YING L. K. HOPE
Chairman

Sarīkojumu kalendārs
TORONTO

6. aprīlī — pl. 8. vak. **Sv. Andreja** baznīcā Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.

12. aprīlī — Lielā Piektdienā, pl. 8 vak., Latviešu namā Reliģiskietisku pārdomu vakars. Tēmats: Dievs pie krusta, cilvēks bez krusta. Māc. R. Ekšteins. Dziedās koris A. Purva vadībā

19. aprīlī — pl. 8 vak. Eduarda Vingra darbu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās. Izstāde atvērta līdz 28. aprīlim.

20. aprīlī — Viru koŗa VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.

26. aprīlī — Kalvis koncerts Unitarian Church auditorijā.

27. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Jāņa baznīcā — soprāna Irmas Kurmes garīgs koncerts.

10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā" DV namā, 125 Broadview Ave.

25. maijā — pl. 7 vak. Kluba atklāšana DV namā, 125 Broadview Ave.

21. jūnijā — pl. 7.30 vak. Jāņu ielīgošana „Jāņi — kā pa Jāņiem" DV namā — 125 Broadview Ave.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pēteŗa Geistauta jubilejas koncerts.

HAMILTONA

No 31. marta līdz 14. aprīlim gleznotājas Annas Dārziņas izstāde HLB namā, 16 Queen St. N. Atvērta katru dienu no pl. 10 rītā līdz pl. 9 vakarā.

DĀVINĀSIM

paši sev un sveiksim draugus un paziņas Lieldienās un citās goda dienās ar MAZĀS SERIJAS dzejas izdevumiem, reizē ar to popularizējot jauno dzejnieku dzeju un atbalstot apgādu šo darbu izdošanā.

MAZĀS SERIJAS ietvaros līdz šim iznākuši:

Richarda Rīdzinieka — PATIESĪBU MEKLĒJOT RAKSTĪTAS PIEZĪMES, LASĀMAS SKAĻĀ BALSĪ,
Gundara Pļavkalna — CAURSPĪDĪGAS ĒNAS,
Voldemāra Avena — CAURUMI,
Roberta Mūka — NĀVE UN OTTO,
Serijā pavisām ietilpst 12 izdevumu, un turpmākie sekos katru mēnesi.

Katras grāmatiņas cena ir tikai $1.-, vai visas serijas 12 izdevumu cena $12.-.

Pasūtinot visu seriju līdz š. g. 31. martam, pasūtinātāji saņem par brīvu greznu kaseti šo izdevumu sakopošanai.

NO MŪSU KRĀJUMIEM NELIELĀ EKSEMLĀRU SKAITĀ
PIEDĀVĀJAM

RETAS GRĀMATAS

Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un parunas	7.20
Latvju sonets 100 gados, antoloģija	3.60
Manceļa spredīķu izlase, vēl tikai 46 eks.	3.20
Br. Kaudzītes — Mērnieku laiki, luksa izdev.	6.80
A. Silgailis — Latviešu leģions	8.80
Ed. Virza — Kārlis Ulmanis, monografija	2.80
L. Dombrovska-Larsena — Uz darbnīcas sliekšņa, glezn. pārdomas	4.50

Dabūjamas:

DV GRĀMATNĪCĀ

491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr. 921-7121

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanit katrā laikā
LE 5-6619 911 Dovercourt Rd., Toronto

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	53.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	39.90
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	24.00
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	22.70
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	37.50
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	30.75
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	29.75
37 — 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	51.50
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	29.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	52.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc.	27.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	45.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	20.00
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	36.50
44 — iepriekšējais sainis dubultots	49.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc.	
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas cukurs — 38 mārc.	

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS

491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

LATVIEŠU SKAŅU PLATE

DEJU MŪZIKA

J. Ozoliņa orķestris — Sapņo par mīlu un Gaujiņu. Ugunskurs, Skaists bij tas laiks, Dēls pārveda. reiz, draugs, nāksi tu, Tūdaliņ, tagadiņ, Virši zilie ka, baltā bērzu birze, Sveika Gauja, Mugurdancī tu domāji?, Mūsu mīla bij sapnis, Ozoliņi, zemzar **H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $3** Sen tas bij, Nealzmirstamais skūpsts, Atceries, ses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Polka, Bi Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es šanās.

L. Gleške — Latviešu tautas dziesmas—kokles pa Stāvēju, dziedāju, Es, māga meitiņa, Dzērāj' pu Kam der kalni, kam der lejas, Saulīt vēlu vakarā rožu dārzi, Divi, divi, kas tie divi?, Tek saulīte te ieviņa, ābelīte, Dzeguze kūko, Es adīju raibus (lēni jūra krāca, Vakars nāca, vāverīte, Maza, maz

Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.5 Tu, Mūžīgais — A. Kalniņš. Dārgās ēnas — J. Zāli A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. S V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bē J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju kok Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pū vējis — A. Kalniņš.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. 150. Psalms — B. Brittens. Orātorijas „Svētīti jau Svētīgi gārā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mon Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sona niņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Ste Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timerma un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — Ilis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Viva H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5. Sen tas bij. Nealzmirstamais skūpsts Atceries ses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Ir Jāņ reiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzē

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stere Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad miem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūs sā. 15. divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnāk gemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj, Virši zi Aizgāja latvietis. Junda.

Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $ Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzelteni kum rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļāi līdaciņa. Saulīt' tecē Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu ror tēja. Kad nāksi atkal.

Viru koris VIESTURS. Mono $4.50 (No 1959. g. — 1965. gadam iedziedāta 21 d Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns milna. Ja Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dze Pūtīn pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta līgavin vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bālin nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju bērzu se bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. A lists: J. Baruss.

Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansam KOKLITES SKANĒJA. Mono $4.50. Stere Koklītes skanēja. Trīs sidraba upītes. Puri, puri Ēdiet, govis, zaļu zāli. Ganīdama saganiju. Dancis balss. Velc, pelīte, saldu miegu. Oi, agleit, agleit mēnestiņi. Laid iekšā, saimeniece. Koklīte skanē bij satupuši. Talka, talka, liela talka. Sēju jauku Pirmā diena, otrā diena. Noriet saule vakarā. K Kam, lūpiņa, tu nolūst. Cīrulīt, mazputniņ. Ka

Antons Kivlenieks. Mono $5.00 (Latviešu tautas dziesmas un dejas kokles p Cielava, baltgalve. Cīrulī, cīrulī. Vāverīte. Aiz k kūp. Smīkls man. Visi ciema suņi rēja. Ciema da Tecī, tecī, kumeliņ. Pieci gadi kalpiņš biju. Mug vēju, dzīdoju. Aiz azara bolti bārzi. Myus cīma mana šī naksniņa. Redz' kur jāja. Pulši, pulši. Rikšu bēri es palaidu. Zandaliņš.

Meitenu kvintets — ROTA. Stereo Latviešu tautas dziesmas: Jo dziedāju, jo skanēj Saules teiksma. Vistem rozes dārzā zied. Kālab Svāgera meitiņa. Kūko, mana dzegužīte. Nāk projām, ledutiņ. Pus vasaras es dziedāju. Trīce dzamāsi rozes sēju. Līdzami, jautini.

Vera Leinvebere — klavieres. $5.2 J. Vītols — Variācijas un T. Ķeniņš —

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

Atstājiet savas krāsainās un melnbal atīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toro

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ UN GLEZNĀS

IZNĀKUŠI 3 SĒJUMI

1. sējums — DZINTARJŪRAS VASARA
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN PAJUMT

Pēdējās Latvijas brīvības vasaras skaisti līri pēkšņi pārtrauca briesmas — austrumu barbar mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā Latvija pēkšņi tas, kas bija vismazvērīgākais, kļuva ie Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi un karš. dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzintarzemi, b līgi viens otram uzbrūk, līdz beidzot daļai ta dzīvību, jādodas trimdā, kur tos māc izmisig zaudētās dzimtenes.

Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un vispār latv izdevums par Latviju rakstos un skatos.

Dr. Edgara Adersona
LATVIA in 50 YEARS — LATVIJA 50 GADOS

pāri 500 lappusēm, dubultformātā .....
Iznācis jau arī TEIKU 10. sējums, pieprasiet

Jaunā izdevumā atkal iznākušas pilnīgi izpā
J. Wihtola un E. Melngaiļa
50 LATVIAN FOLK SONGS

Pieprasāmas atkal visās grāmatnīcās.
LATVJU G

NĀSIM

un pazinas Lieldienās un citās
AS dzejas izdevumiem, reizē ar
ku dzeju un atbalstot apgādu

šim iznākuši:

IESĪBU MEKLĒJOT RAK-
ĀSĀMAS SKAĻĀ BALSĪ,
URSPĪDĪGAS ĒNAS,
UMI,
OTTO,
12 izdevumu, un turpmā-

$1.-, vai visas serijas 12 izde-

. martam, pasūtinātāji saņem
vumu sakopošanai.

ĒLĀ EKSEMLĀRU SKAITĀ
V Ā J A M

RĀMATAS

ārdi un parunas 7.20
loģija 3.60
ai 46 eks. 3.20
ki, luksa izdev. 6.80
..... 8.80
monogrāfija 2.80
arbnīcas sliekšņa, glez-
..... 4.50

IATNĪCĀ

ONTO 4. Tālr. 921-7121

IŅŠ

ar modernām mašīnām
Lūdzam zvanīt katrā laikā

ercourt Rd., Toronto

GSAIŅI

s, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie
rutto 10 kg 18.50
, 1 kg cūku tauki, 1 kg
is, 5 kg 19.75
ots, 10 kg 32.00
u milti (svars no katra
n 40 cig. brutto 10 kg 16.00
s no katra pēc pasūti-
kg 22.70
labima kausēti cūku
10 kg 25.00
kg kakao, 1 kg pupiņu
šokolādes, 80 cigaretes
..... 22.75
s, 10 kg 38.50
kg speķis, 1 kg pupiņu
šokolades, 1 kg žāvēti
tto 10 kg 38.45
ts, 20 kg 69.00
kg žāvēta karbonade,
olāde, 200 gr tēja, 454
meles, brutto 10 kg 38.80
s, 20 kg 69.90
rīsi, brutto 20 kg 26.65
dūmdesa, 1 kg žāvēta
ja, 2 kg cukurs, 1 kg
tao, 454 gr medus, 60
..... 31.00
— 200 cigaretes, 20 kg 56.00
urs, 454 gr kakao, 500
gr „Neskafē", 300 gr
emeles, 500 gr biskvīti
es un 20 svecītes 21.80
ķējais dubultots 35.90
urs, 1 kg milti, 1 kg
ukti augļi, 1 kg dūm-
54 gr kakao, 370 gr
īnes, 200 gr šokolāde,
un 60 cigaretes 30.00
ējais sainis dubultots,
..... 53.00
kviešu milti, bīdelēti;
2 mārc. kakao, 1 kg
u, 2 kg manna, 1 kg
ēļu, 200 cigarešu 39.90
ēsu (no katras preces
na prece) — 41 mārc. 24.00
tviešu milti, bīdelēti,
0 mārc. 22.70
ots — 40 mārc. 37.50
ēšu milti, bīdelēti; 4,5
0 mārc. 30.75
šu milti, bīdelēti; 2,5
— 20 mārc. 29.75
s — 40 mārc. 51.50
ksporta bekona — 19
..... 29.50
ts — netto 28 mārc. 52.50
kg rīsu — 19 mārc. 27.50
ots — 38 mārc. 45.50
ura, 2 kg rīsu — 19
..... 20.00
s 36.50
orta bekona, žāvēts,
..... 49.50
rīsi, 2 kg makaroni,
sausais, 1,5 kg piena
iers, 1 kg žāv. augļi,
00 gr zupas koncent-
u lapas, 50 gr vaniļas
..... 37.00
kaita 8% Kanadas valūtai.

TNĪCAS

ronto 4, Ontario.
nās no pl. 8.30 — 5 p.p.
0 — 2 p.p.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

DEJU MŪZIKA

J. Ozoliņa orķestris — Sapņo par mīlu un Gauju. Stereo $7.00
Ugunskurs, Skaists bij tas laiks, Dēls pārveda līgaviņu, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Tūdaliņ, tagadiņ, Virši zilie, Paliec sveiku, baltā bērzu birze, Sveika Gauja, Mugurdancis, Ko, runcīt, tu domāji?, Mūsu mīla bij sapnis, Ozolīti, zemzarīti.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5. Stereo $5.50
Sen tas bij, Nealzmirstamais skūpsts, Atceries, meitenīt, Pērses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Polka, Bij Jāņu nakts, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķiršanās.

L. Gleške — Latviešu tautas dziesmas—kokles pav. Mono $5.00
Stāvēju, dziedāju, Es, maga meitiņa, Dzērāj' puisis bēdājāsi, Kam der kalni, kam der lejas, Saulīt vēlu vakarā, Man deviņi rožu dārzi, Divi, divi, kas tie divi?, Tek saulīte tecēdama, Zied ieviņa, ābelīte, Dzeguze kūko, Es adīju raibus cimdus, Lēni, lēni jūra krāca, Vakars nāca, vāverīte, Maza, maza es meitiņa.

Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalnājs. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju kroklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējis — A. Kalnājs.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Oratorijas „Svētīti laudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Nealzmirstamais skūpsts. Atceries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņrasā. 15. divizijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur. Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.

Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzelteni kumelīņi. Vislem rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļāi līdaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nāksi atkal.

Viru koris VIESTURS. Mono $4.50
(No 1959. g. — 1965. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns milna. Jaunība. Miglā. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtīn pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta ligaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bālīņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju birzu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solisti: J. Barušs.

Nujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis KOKLĪTES SKANĒJA. Mono $4.50, Stereo $5.50
Koklītes skanēja. Trīs sidraba upītes. Puri, puri, meži. Ēdiet, govis, zaļu zēli. Ganīdama saganiju. Dancis Nr. 3. Kāzu balss. Velc, pelīte, saldu miegu. Oi, aglelt, agleit. Aiz kalniņa mēnestiņis. Laid iekšā, saimenīece. Koklīte skanēja. Balti gulbji satupuši. Talka, talka, liela talka. Sēju jauku rožu dārzu. Pirmā diena, otrā diena. Noriet saule vakarā. Kam tie kalni. Kam, liepiņa, tu noīdi. Cīrulīti, mazputniņ. Kamolīņdejā.

Antons Kivlenieks. Mono $5.00
(Latviešu tautas dziesmas un dejas kokles pavadījumā)
Cielava, baltgalve. Cīruli, cīruli. Vāverīte. Aiz kalniņa dūmi kūp. Smīkls man. Visi ciema suņi rēja. Ciema daļā sērdienīte. Tecī, tecī, kumeliņi. Pieci gadi kalpiņš biju. Mugurdancis. Stovēju, dzidoju. Aiz azara bolti bārzi. Myus cīma meitiņa. Gaŗa mana šī naksniņa. Redz' kur jāja. Puiši, puiši. Vai, māmiņa. Rikšu bērī es palaidu. Jandāliņš.

Meiteņu kvintets — ROTA. Stereo 5.50
Latviešu tautas dziesmas: Jo dziedāju, jo skanēja. Ai, saulīte. Saules teiksma. Vislem rozes dārzā zied. Kālabadi galdiņam. Švāģera meitiņa. Kūko, mana dzeguzīte. Nāk rudentiņš. Ej projām, ledutiņ. Pus vasaras es dziedāju. Trīcēj' kalni. Beidzamāsi rozes sēju. Lūdzami, jautīni.

Vera Leinvebere — klavieres. $5.25
J. Vītols — Variācijas un T. Ķeniņš — Sonāta.

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

Atsājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas atīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ UN GLEZNĀS

IZNĀKUŠI 3 SĒJUMI:

1. sējums — DZINTARJŪRAS VASARA
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN PAJUMTĒ

Pēdējās Latvijas brīvības vasaras skaisti lirisko noskaņu pēkšņi pārtrauca briesmas — austrumu barbaru iebrukums mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā Latvijas dzīvē, kad pēkšņi tas, kas bija vismazvērtīgākais, kļuva ievērojamākais. Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi un kaŗš. Abas puses dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzintarzemi, bet abas nežēlīgi viens otram uzbrūk, līdz beidzot daļai tautas, glābjot dzīvību, jādodas trimdā, kur tos māc izmisīgas ilgas pēc zaudētās dzimtenes.

Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un vispār latviešu lielākais izdevums par Latviju rakstos un skatos.

Dr. Edgara Adersona
LATVIA in 50 YEARS = LATVIJA 50 GADOS

pāri 500 lappusēm, dubultformātā $19.80
Iznācis jau arī TĒIKU 10. sējums, pieprasiet grāmatnīcās.

Jaunā izdevumā atkal iznākušas pilnīgi izpārdotās
J. Wihtola un E. Melngaiļa
50 LATVIAN FOLK SONGS piano $3.00

Pieprasāmas atkal visās grāmatnīcās.
LATVJU GRĀMATA

Dieva mierā aizsaukts mūsu mīļais

Fridis Valdmanis

dzimis 1911. gada 19. aprīlī Ziemupes pagastā,
miris 1968. gada 3. martā Aizputē.

Skan sēru zvans dzimtenē tālā it klusu,
Tur dēlu ved manu uz pēdējo dusu . . .
Tiek guldīts tas dzimtenes smiltājā baltā,
Un pēdējais sveiciens skan akordā saltā.

Mīlestībā piemin:
MĀTE, BRĀĻI AR PIEDERĪGIEM
KANADĀ, BRĀLIS AR ĢIMENI
ZVIEDRIJĀ, RADI UN DRAUGI LATVIJĀ.

DAUGAVAS VANAGU NAMS

125 BROADVIEW AVE.

īrē telpas

DEJĀM—KAZĀM—VIESĪBĀM

Pieprasāmas: M. Ādama kundzei pēc pl. 6 vakarā HO6-1517, Toronto

Kungu krekli īsām piedurknēm
4. gab. kastē
$8.00
776 Yonge St., pie Bloor, Toronto

PĀRSŪTĀM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laiā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

VECĀKS KLUSS KUNGS
meklē 2 istabu dzīvokli (Flat) ar virtuvi un auto novietošanu. Vēlams HIGH PARK rajonā.
ZVANĪT VAKAROS
Toronto, 461 — 1517

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
SALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

DV APGĀDA IZDEVUMI

Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

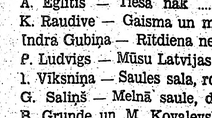

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadīna Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TREJI VĀRTI

SEPTĪTAIS NUMURS IZNĀCIS

veltīts literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei.

Otrs gada gājums. 1968. g. janvāŗa un februāŗa numurs.

SEPTĪTĀ NUMURA SATURS

Laimes izpratne Jāņa Poruka rakstos. Ansis Karps. — Savāda atziņa. Gunārs Janovskis. — Gājiens. Algirda Landsberģa stāsts. — Parāds. Aloiza Barona stāsts. — Māruta Vanda Ludeka. Ansis Karps. — Trīnas Sāras stāsti: Ēnu zieds; Kur es paliku? — Meditācija par dzīves jēgu. Dr. Nikolajs Picka. — Salmes Rātmas stāsti: Lielā zivs; Pazudusi birzs. — Zinātne un reliģija. Felikss Lukins. — Maz zināmi memuāri. J. Ezergailis. — Sudrabs kūso. Leonija Ozolkalne. — Gunāra Janovska un Austras Balkas dzeja. — Daži citi raksti.

Redaktors Alberts Birnbaums. Redakcijas adrese:
P. O. Box 61, Three Rivers, Mich. 49093, USA.

Treji Vārti ir pārmēnešu žurnāls. Viena gada (6 numuri) pasūtinājums maksā: $7.00 — ASV un Kanadā; A$ 6.00 — Austrālijā; DM 20.00 — Vācijā; Kr. 30.00 — Zviedrijā; £ 2.00 — Anglijā; Ffr. 25.00 — Francijā; ŠVfr. 25.00 — Šveicā.

Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi uz vārda „Treji Vārti", un līdz ar pasūtinājuma rakstu iesūtāmi uz adresi: Treji Vārti, P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232, USA. Kamēr krājumi atļauj, varam vēl izsūtīt arī 1967. g. komplektu, vai tā atsevišķus numurus.

Pārstāvji Eiropā: Laikr. Latvija, 242 Eutin - Holst. Postfach 107, West Germany, N. Doičeva grāmatnīca, 27-A Old Rd., Heaton Norris, Stockport, England.— LKP Grāmatnīca Halsingegatan 5—1, Stockholm Va, Sweden. — Austrālijā: Olģerts Strauts, Victoria Co., 39 Chesser St., Adelaide, South Australia 5000.

Atsevišķi numuri dabūjami visās latviešu grāmatnīcās.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMUNISMU!

Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Āvens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Plaukalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu - Bartholdiju....	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr. 921-7121	
Jānis Niedra — Dziedoņim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
H. Kreicers — Logi, apceres	$6.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M. Kovaļevska — Mežā bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītlis un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzejas	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoppadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūrā laikmetu mainās	$6.00
A. Dzilums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē ligavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
2. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules pukes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DVG GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Agronomam Jānim Brūnam 9. martā piepildījās 70 mūža gadu. Viņa bērnības gadi un pirmās skolas gaitas aizritējušas Durbē, vēlāk Liepājā gan proģimnazijā, gan reālskolā, kuru beidza 1919. gadā, tūlīt pošoties uz jaundibināto Latvijas universitāti, bet tā kā „tēvzemei bija grūti laiki", tad nācās uzvilkt karaspēka mēteli un stāties cīnītāju rindās Studentu bataljonā, vēlāk tanku divizionā Latgales frontē. Pabeidzis 1929. gadā universitāti ar agronoma gradu, viņš sāka strādāt Bārkavas lauksaimniecības skolā par skolotāju, vēlāk bija tās pārzinis. Pārcelts uz Meirāniem, J. Brūns turienes skolā aizvadīja sava mūža labākos gadus, vadīja mazpulku, bija mazpulku rajona vecākais un darbojās vairākās vietējās saimnieciskās un kultūrālās organizācijās. Bēgļa gados Vācijā viņš bija latviešu vidusskolas inspektors Pinebergā. 1949. gadā iecelojis ASV, viņš apmetās Ilinojā, tad pārcēlās uz Grand Rapidiem un izpelnīja pensiju. Gavilnieks sevi vēl arvien pieskaita pie „jaunajiem", katrā ziņā viņa darba rosme to apstiprina, tādēļ viņu par paraugu var ņemt viens otrs malā stāvētājs: veicot sekretāra, pienākumus DV apvienībā, Latviešu biedrībā un draudzē, nostrādāto stundu skaits sanāks krietni liels, pie tam tie nav visi jubilāra pienākumi. Pēdējos gados viņš pievērsies arī publicistikai un rakstījis DV mēnešrakstā, „Akadēmiskajā Dzīvē" u. c. izdevumos.

● Negaidītu pārsteigumu saviem piederīgajiem sagādāja Klauss Žagata, ierodoties Grand Rapidos īslaicīgā atvaļinājumā ar helikopteru no savas dienesta vietas Ziemeļkarolainā. Tāpat kā Žagata, arī pārējie šī milzu putna apkalpes locekļi bija grandrapidieši, kuri šai pārsteiguma apciemojumā apvienoja patikamo ar lietderīgo, nokārtojot bez cita arī „veikala lietas". K. Žagatam bija sevišķs iemesls to darīt, jo varēja piederīgajiem paziņot priecīgu vēsti, proti — viņa ģimenē radies pirmais pieaugums un gandrīz tai pašā laikā saņemts paaugstinājums virsleitnanta dienesta pakāpē. K. Žagata ASV gaisa spēkos pēc Rietumvācijas universitātes beigšanas brīvprātīgi iestājās 1966. gadā, kad bija izturējis stingru veselības pārbaudi un pavadījis divās vasarās ik sešas nedēļas speciālā treniņnometnē. Jau tuvākajā nākotnē K. Žagata dosies uz savu jauno dienesta vietu Vietnamā.

● Uz 65 mūža gadiem 13. martā atskatījās latviešu skolas pārzinis Voldemārs Lībants. Šūpļa svētkos viņu sveica draudzes māc. Kr. Hermanis, skolotāji un vecāku padomes locekļi. V.Z.

MINESOTA

● Latviešu leģiona atceres vakaru ar uzrunu atklāja DV apvienības Minesotā prāks V. Vijums, aicinot ar klusuma brīdi godināt aizsaulē aizgājušos cīnītājus un atmiņās pārstaigājot kādreizējos kauju laukus. V. Vijums aicināja DV saimi ieslēgt sirdīs Latviešu leģiona dienu kā vissvarīgāko katra leģionāra un vanaga dzīvē. „Lai šī diena kā dzīva uguns mirdz Brāļu kapu altārī," teica runātājs. „Mūsu cīņa vēl nav galā, un latviešu karavīrs pret komūnistu apspiedējiem turpina cīnīties vēl tagad Korejā, Vietnamā un citur." Ar ASV DV zemes valdes goda rakstiem par sekmīgu darbu apbalvoja I. Zariņu, L. Raestu, Z. Bulāti un O. Indi. Vakara programmu ievadīja t. s. Dvīņu pilsētu koklētāju ansamblis ar tautas dziesmām, bet populārākās leģionāru dziesmas, refrēnos piedaloties arī publikai, J. Krafta klavierpavadījumā dziedāja „dzimtenes meitene" Ilga Vijuma. Programmas norisi atjautīgi vadīja Vilbalds Drosmiņš, kura lomā bija kādreizējais latviešu frontes teātŗa konferansjē V. Vērenieks. Vanadzes bija rūpējušās par ēstiem pelēkajiem zirņiem, putraimdesām, sklandu raušiem, kartupeļu pankūkām u. c. tagad mazāk parastiem gardumiem. Dzērienus izsniedza „karavīru kantīne".

● Paju sabiedrības Latviešu nams gada sapulci vadīja H. Kiperts, protokolējot V. Vizulim. Darbības pārskatu sniedza valdes pr-dis P. Zeltiņš, bet kasieris K. Mizēns informēja, ka uz šāgada 1. martu kasē bijis 108,39 dol., latviešu kreditsabiedrībā un amerikāņu bankā noguldīti 15.097,06 dol.,nekustams īpašums 31.000 dol. vērtībā, bet hipotēkas parāds 1521,95 dol. Iegūtais zemes gabals Blūmingtonā ir 56.100 kvadrātpēdu liels. Uz pārskata dienu bija 371 paju turētājs, no šī skaita pajas pilnīgi izpirkuši 300, bet sapulcē piedalījās 365 paju turētāji. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza B. Zīle, bet būvkomisijas — arch. U. Treibergs, norādot, ka iecerētais nams projektēts tā, lai eventuālā pārdošanas gadījumā būtu viegli izmantojams biroju vajadzībām. Vērojot latviešu sabiedrības rosību, neretī vienā vakarā notiek vairākas sanāksmes — koŗu mēģinājumi, apspriedes, referātu vakari u. t. t. Latviešu namā šādas sanāksmes būs iespējamas, vienai otru netraucējot. Paredzēta arī lielāka zāle, kuŗā vietas ap 500 apmeklētājiem. Uz jautājumu, vai sporta sarīkojumi lielajā zālē netraucēs mazākajās telpās notiekošās apspriedes, U. Treibergs paskaidroja, ka sporta spēles namā vispār nav paredzētas. Projekta kopizmaksa aplēsta uz 220.000 dol., apsolīts bankas aizdevums 180.000 dol. apmērā, bet būvdarbu uzsākšanai vēl trūkst ap 30.000 dol. No iznomājamām telpām paredzēti 2100 dol. ienākumi mēnesī, bet kopīgie mēneša izdevumi (aizdevuma atmaksa, nodokļi, apdrošināšana, apkopšana u. c.) lēsta uz 1805 dol., tā mēneša atlikums būtu 235 dol. Valdes priekšlikumu uzsākt būvdarbus tad, kad paju maksājumos būs ienākuši vajadzīgie 30.000 dol., sapulce pieņēma ar 307 pret 27 balsīm, 29 atturoties, gan ar piebildi, ka kopīgā būvizmaksa un uzņemamais aizdevums nedrīkst pārsniegt iepriekš kalkulētās summas. Par valdes priekšsēdi akal ievēlēja P. Zeltiņu, bet valdē J. Bergu, O. Pētersonu, L. Sproģi, G. Zvāneru, E. Dunduru, K. Ieleju, I. Krastiņu, V. Ravovski un E. Jansonu, bet revīzijas komisijā — B. Zīli, H. Kipertu un R. Gruduli. Nominācijas komisijā savukārt izraudzīja L. Sproģi, B. Zīli un A. Spārniņu.

Andr. L.

PIEMINEKĻI

(Pārnesums no 1. lpp.)

teiciens — vispirms trīs reizes mērīt un tad tikai griezt. Vai piemineklja komiteja ir jau visus mērījumus izdarījusi? Vai ir apsvērtas visas iespējas, kā vislabāk kalpot Raiņa piemiņai, nevadoties vienīgi no sentimenta, bet no reālitātes apsvērumiem? Pirms liekam šķēres pie vadmalas baka un to sagriežam, varbūt derētu vēlreiz pārlikt, vai tomēr nav kāda cita labāka iespēja, kā uzcelt Rainim un Aspazijai tādu piemineklī, kas kalpotu viņu piemiņai un reizē arī cīņai par mūsu zemi un tautu.

Kaut Raiņa un Aspazijas piemineklja ideja ir tikai dažu cilvēku izauklēta un nedaudzu iniciātoru noorganizēta, līdzekļi iecerēs reālizēšanai tomēr nāk no plašām latviešu tautas aprindām. Tādēļ būtu interesanti zināt: ko par šo jautājumu domā īstā piemineklja cēlēja — pati tauta?

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Čechoslovakijai bezpartejisks prezidents

PAR VALSTS PREZIDENTU AIZKLĀTĀ BALSOŠANĀ IEVĒLĒTS BIJUSAIS „KOLCHOZNIEKS" UN AGRĀKAIS ĢENERĀLIS LUDVIKS SVOBODA

Ģenerāļa Ludvika Svobodas vārds tulkojumā krievu valodā zīmīgi sakrīt ar jēdzienu „brīvība". Tas it kā simbolizē Čechoslovakijas pašreizējo jauno politisko kursu. Viņu ievēlēja par valsts prezidentu vecajā Hradžīna pilī, kuŗa Prāgā celta 15. gadsimtā. Čechoslovakijas nacionālajā sapulcē aizklātā nobalsošanā Svoboda no 288 ieguva 282 balsis. Paredz, ka ar 72 gadus vecā ģenerāļa nākšanu par valsts prezidentu, kuŗa kandidatūru atbalstīja komūnistu partijas centrālā komiteja, radošam valsts darbam būs saliedēti kā čechi, tā sovaki, intelektuāļi un strādnieki. Šāda vienotība Čechoslovakijai visvairāk vajadzīga tieši tagad, atrodoties ceļā uz jauno reformu īstenošanu.

Ģen. Svoboda pieņemams arī Maskavai, jo viņš padomju armijas virspavēlniecībā komandēja čechu pirmo korpusu otrā pasaules kaŗā pret vāciešiem. Jauno Čechoslovakijas politisko kursu, protams, arī nākotnē noteiks komūnistu partijas vadītājs un reformists Aleksandrs Dubčeks, kas nesenajā Drēzdenes konferencē Maskavai un visiem tās satelītiem atklāti paziņoja, ka no savām reformām neatteiksies, lai kā Kremlis to gribētu. Partijas centrālās komitejas atbalsts Svobodas izbīdīšanai par valsts prezidentu nozīmē, ka arī viņš nedrīkstēs novirzīties no jaunā kursa. Tā formāli dalītā valsts vara starp partiju un valsts prezidentu politiskā ziņā neatšķirsies.

Svoboda visumā ir „neaprakstīta lapa" un pēdējos 18 gados atklātībā nekur nav parādījies, izņemot īsu laiku pēc kaŗa, kad ieņēma aizsardzības ministra amatu. 50-to gadu „tīrīšanās" Svobodu kā bezpartejisko no augstā amata padzina un nometināja kādā kolchozā. Izrādījās, ka ar šādu rīcību Novotnijs un viņa reakcionārie komūnisti bija pārsteigušies, jo Chruščova varas laikā Kremlis sūtīja uz Prāgu īpašu delegāciju, lai apbalvotu Svobodu kā otra pasaules kaŗa varoni ar augstu Pad. savienības ordeni, bet varonis atradās nežēlastībā čechu kolchozā... Kaunā nosarkušie čechu komūnistu vadoņi steigšus Svobodu no kolchoza atbrīvoja un nogādāja uz Prāgu, kur viņu gaidīja padomju delegācija ar augsto godazīmi. Pēc tam Novotnijs atļāva Svobodam darboties čechu militārajā akadēmijā un kaŗa vēstures institūtā.

Čechoslovakijas kaimiņi — padomju sateliti — bija uztraukušies, ka par prezidentu Hradžīna pilī varētu nākt otrs kandidāts — mežkopības ministŗs Jozefs Smrkovskis, politiski daudz iezīmīgāka persona un ar krasāk izteiktiem uzskatiem. Pēc Svobodas ievēlēšanas tagad nomierinājušās arī kaimiņvalstis, it sevišķi Austrumvācijas Ulbrichta Maskavas kalpiņi. Svobodas ievēlēšanas laikā pie Hradžīna pils bija sapulcējušies ap 200 krasāko čechu reformistu, kas prasīja Smrkovska ievēlēšanu.

Ap 1000 čechu studentu pusnaktī devās uz komūnistu partijas galveno mītni Prāgas iekšpilsētā un sauca pēc partijas vadītāja Dubčeka. Kad viņš parādījās, studenti prasīja, kāda ir garantija, ka „vecās dienas" atkal neatgriežas. „Jūs paši esat šī garantija!" atbildēja Dubčeks. „Jūs, jaunie! Vai vecās dienas vispār var atgriezties? Mums ir tikai viens ceļš, un tas ir — uz priekšu!" Kad pūlis, kuŗā galvenokārt bija jauni cilvēki, jautāja, kādēļ prezidenta vēlēšanām nav bijis nominēts 48 gadus vecais intelektuāļu kandidāts Čestmirs Čezars, Dubčeks paskaidroja: „Viņam ir daudz vairāk ko darīt. Man viņš ir vajadzīgs daudziem citiem pienākumiem — centrālkomitejā un Hradžīna pilī."

Tai pašā laikā Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs Maskavā sauca pēc „dzelzs disciplīnas" savas partijas 13 milj. biedros. Brežņevs paskaidroja, ka nekādos apstākļos nepieļaus Čechoslovakijas parauga liberālizāciju Pad. savienībā. Viņš brīdināja padomju inteliģenci no pārsteidzīgiem izlēcieniem, kas nepaliks nesoditi. Ikvienu partijas biedru, kas novirzīsies no ģenerāllīnijas, bez žēlastības padzīs. Imperiālisti tikai gaidot uz nacionālistiskiem elementiem un revizionistiem, lai veicinātu komūnistisko valstu iedzīvotāju sacelšanos.

Augsta ranga čechu amatpersonas atsaukušās, ka brīvības kustība komūnistiskajās valstīs jau attīstījusies tik tālu, ka to apspiest vairs neizdosies. Jaunais čechu armijas politiskais vadītājs ģenerālmajors E. Pepichs armijas laikrakstā raksta: „Kas notiek Čechoslovakijā, ir mūsu pašu darīšana." Jaunievēlētais čechu komūnistu partijas prezidija loceklis Smrkovskis laikraksta intervijā paskaidrojis: „Demokratizēšanās process aizgājis tik tālu, ka par ceļu atpakaļ vairs nevar būt runas."

Prezidents Džonsons vēlēšanās nekandidēs

Svētdienas, 31. marta, vakarā prezidents Lindons Džonsons no Baltā nama uzrunāja ASV pilsoņus. Runu pārraidīja ASV un Kanadas raidītāji. Prezidents pieskārās savai Vietnamas politikai, atkārtojot jau iepriekš teikto, ka ASV turpinās miera meklēšanu, lai izbeigtu nejēdzīgo kaŗu, tai pašā laikā cenšoties kaŗa darbību nekāpināt. Runas nobeigumā Džonsons paziņoja, ka nepieņems prezidenta kandidatūru, kaut viņa partija to vēlētos, pabeidzot ar vārdiem: „Lai Dievs jūs visus svētī!"

Džonsona paziņojums par atteikšanos kandidēt nākošajās ASV prezidenta vēlēšanās nāca ļoti negaidīti ne vien pilsoņiem, bet arī Baltajam namam tuvu stāvošajām politiķu aprindām. Visu laiku pastāvēja uzskats, ka prezidents noteikti kandidēs. Ņujorkas senātors Roberts Kenedijs savā pirmajā kampaņā ASV dienvidu un rietumu pilsētās apliecināja sevi par asu Džonsona pretinieku vēlēšanu cīņā. Džonsona pēkšņā atteikšanās kandidēt tagad var izjaukt visus Kenedija taktiskos gājienus un mazināt viņa stipros argumentus, kas bija centrēti pret prezidenta Džonsona līdzšinējot politiku. Tagad no Kenedija rokām negaidot izsisti visi nozīmīgākie politiskie ieroči, kas bija sagatavoti spēcīgākā pretkandidāta uzvarēšanai. Nav šaubu, ka Kenedija svars vēlēšanu cīņās ar to stipri kritīsies.

Daudzi raidītāji pārtrauca sevu programmu, lai paziņotu negaidīto vēsti par Džonsona izšķiršanos. Nav domājams, ka prezidents par nekandidēšanu izšķīries vienīgi Vietnamas kaŗa dēļ. Par īstajiem iemesliem vēl pāragri spriest. Iespējams, ka prezidentu uz šo izšķiršanos pamudinājuši citi svarīgi apstākļi, no kuŗiem dažus, varbūt, nekad neuzzināsim, jo tie paliks aprakti nepieejamajās politiskajās aizkulisēs uz visiem laikiem. Ja zināms, cik sirsnīgi Džonsons bija piekŗēries prezidenta amatam, tad jādomā, ka nekandidēšanas iemesli būs sevišķi svarīgi.

Prezidents svētdienas naktī arī paziņoja, ka pārtrauc Ziemeļvietnamas bumbošanu, ņemot pretinieka spēkus, kas apdraud piegādes ceļus ASV armijas vajadzībām.

Tie nebija aprīļa joki

Ziņas mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, kaut tā iznākšana neiekrita 1. aprīlī, tomēr varēja lasītājus pavedināt domāt, ka ārzemju un politiskō ziņu lappuse ir pilna ar „aprīļa jokiem"... Kā gan citādi varēja saprast apgalvojumu ASV senāta ārlietu komisijā, ka amerikāņu dzīves standarts, ja kaŗa izdevumi nesamazināsies, līdzināsies krievu līmenim?. Taču neiespējami valsti, kas visu laiku lepojas ar augstāko dzīves standartu pasaulē! Un tomēr tas nebija aprīļa joks.

Chruščovs savas varas laikā, apciemojot ASV, lielījās, ka padomju pilsoņiem drīz būs tikpat augsts dzīves standarts kā amerikāņiem. Slotas kātam lapas tomēr neizplauka, tautas Pad. savienībā joprojām kaujas ar trūkumu! Bet vienā ziņā Chruščova lielīšanās var piepildīties: ja ASV kaŗa budžets turpinās kāpt mākoņos, tad amerikāņu dzīves līmenis tiešām var pietuvināties padomju standartam un Chruščovam izrādīties taisnība. Varbūt torejzējais Kremļa varasvīrs ņemaz tik naivs nebija un klusībā jau cerēja, ka amerikāņu saimnieciskais spēks novājināsies, šķiežoties ar naudu pa visu pasauli un kaŗojot nebeidzamos kaŗos. Arī tā nebija Chruščova naivitāte vai nesavaldīgais slavu temperaments, kad viņš ar savu kurpi dauzīja Apvienoto nāciju galdu Ņujorkā. Ja ne vairāk, viņš ar to pievērsa sev pasaules uzmanību un lika savam vārdam parādīties visas pasaules preses slejās.

Pēdējā laikā pašu amerikāņu kaŗa kritiķu balsis tik daudz nepaceļas pret pašu Vietnamas kaŗu kā korupciju Dienvidvietnamā. Liekas, ka tiešām korupcijas tārps grauž amerikāņu uzvaras karoga malas. Ja amerikāņu nodokļu maksātājs pacietīgi maksā arvien pieaugošos nodokļus un par to vēl sevišķi nekurn, ja amerikāņu kaŗavīri tiešām vaironīgi cīnās un ar savu militāro un technisko kapacitāti atrodas lielā pārākumā pār pretinieku, bet redzami rezultāti pat pēc daudziem gadiem vēl neparādās, tad nav jābrīnās, ka šis kaŗš sāk apnikt un pret to rodas arvien lielāki iebildumi, kuŗus tagad cenšas izmantot veicīgi politiķi savā vēlēšanu kampaņā. 500 milj. dolaru dienā, ko uz saviem pleciem pašlaik pacietīgi nes amerikāņu nodokļu maksātāji Vietnamas kaŗam, ir liels pacietības pārbaudījums amerikāņu pilsoņiem.

Tāpat nav aprīļa joks, kaut pēc tāda izskatās, senātora Roberta Kenedija prasība ASV prezidenta vēlēšanu kampaņā, lai Dienvidvietnamas politiskajā dzīvē pielaistu arī komūnistiskos vietkongus! Kamēr Kenedijs savai iecerētajai prezidenta rokai uzvilcis „zīda cimdu", lai paglāstītu kreisos studentus, nēģerus un komūnistus, Čechoslovakijā paši komūnisti prasa brīvas vēlēšanas, preses cenzūras atcelšanu un reliģisku brīvību, atbrīvojot no augstajiem amatiem reakcionāros Maskavas līnijas komūnistus. Vai arī tas būtu tikai aprīļa joks? — Nē, sarkanie ūdeņi tikai sākuši plūst pretējā virzienā, pagaidām pret kalnu! Pavasaris ir tikko iesācies...

NOSITIES PIRMAIS PADOMJU KOSMONAUTS

Kādā rutīnas lidojumā 28. martā nosities padomju kosmonauts Jurijs Gagārins, kas kā pirmais cilvēks 1961. gadā kapsulā Vostok - 1 orbitēja ap zemes lodi. Toreiz Gagārins bija 27 gadus vecs padomju gaisa spēku majors. Tagad viņš aizgājis boļā traģiskā nāvē tikko pēc savas 34. dzimšanas dienas. Reizē ar Gagārinu lidmašīnas avārijā nogalināts arī padomju gaisa spēku pulkvedis Vladimirs Serjāgins. Abu lidotāju pelnu urnas ievietotas Kremļa mūrī Maskavas Sarkanajā laukumā.

Pērnā gada 2. aprīlī, izplatījuma kapsulai nosēžoties, nositās padomju kosmonauts plkv. Vladimirs Komārovs. Gagārina traģiskā nāve ir otrs atklātībai paziņotais negadījums padomju kosmonautu vidū. Piezīmējams, ka līdz šim, veicot dienesta pienākumus, bojā gājuši 6 amerikāņu astronauti.

Gagārins savā kapsulā pirmajā lidojumā vienu reizi apriņķoja zemi, lidojumam ilgstot 108 minūtes. Šis vēsturiskais brīdis bija 1961. gada 12. aprīlis. Gandrīz 7 gadus vēlāk viņš tagad avarēja nenozīmīgā rutīnas lidojumā, atstājot atraitni Lenu un divas mazgadīgas meitas.

Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs pie Gagārina pelnu urnas raudāja, orķestrim atskaņojot Čaikovska mūziku.

KANADIEŠU MIERTIESNESIS PRASA LIKUMU, KAS AIZSARGĀTU ĀRZEMJU SŪTNIECĪBAS

Sakarā ar demonstrāciju, kas aizvadītā gada rudenī notika pie Pad. savienības sūtniecības Otavā, kuŗā aicinātie viesi svinēja boļševiku revolūcijas 50 gadu jubileju, miertiesnesis L. A. Šervuds nule izteicies par jaunu likumu, kas aizsargātu ārzemju sūtniecības no līdzīgiem gadījumiem. Šāda likuma nepieciešamību viņš atzinis pēc tiesas sprieduma, ar kuŗu demonstrācijas dalībnieks 21 gadu vecais latvietis Pēteris Freibergs, attaisnots apsūdzībā par nekārtību celšanu. Freibergs bija viens no četriem aizturētajiem, kuŗus pēc demonstrācijas aicināja tiesas priekšā. Miertiesnesis norādījis, ka policija pēc demonstrācijas saņēmusi nepelnītus pārmetumus, kaut darījusi visu iespējamo nekārtību novēršanai. „Tas tā būs vienmēr, kamēr mēs atļausim pūlim sapulcēties ārzemju sūtniecību un konsulātu priekšā," uzsvēris miertiesnesis Šervuds.

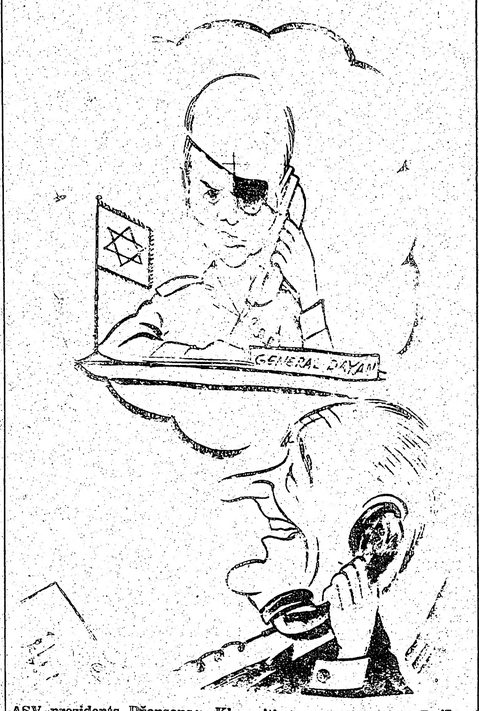

ASV prezidents Džonsons: „Klausaities, ģenerāļi Moiše Dajān, es jums aizdošu savu ģenerāļi Vestmorlendu, bet jums jānāk viņa vietā!"
Ed. Keiša karikatūra

● Čechoslovakija protestējusi pret Austrumvācijas iejaukšanos tās iekšējās lietās. Austrumvācijas komūnistu partijas ideologs Kurts Hāgers kritizējis jaunās reformas Čechoslovakijā, arī čechu komūnistu partijas jaunā centrālkomitejas locekļa Jozefa Smrkovska runas, jo Rietumvācijas prese tās izmantojot uzbrukumiem Austrumvācijai. Prāgas universitātes studenti sagatavojuši asu protesta rakstu iesniegšanai Austrumvācijas sūtniecībai Prāgā.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Finanču ministrs Šārps nedēļas nogales preses konferencē izteicās,ka Kanadai ganījādara viss iespējamais, lai kaŗš Vietnamā izbeigtos, bet nav jāpārtrauc ieroču piegāde ASV, jo tas kaŗa gaitu neietekmē. Viņš atzina atjaunotā NORAD līguma nepieciešamību, bet vēlējās NATO pakta reviziju sakarā ar pārmaiņām pasaules politikā. Pievēršoties Kanadas saimniecībai Šārps norādīja, ka aizdevumu likmes paliks augstas un NHA aizdevumiem paaugstināsies no 8½% uz 9¼%. Vēl jāizšķir, ko darīt ar uzkrāto valsts zeltu, par kuŗu Šārpa ieskats ir, ka to vajadzētu laist pārdošanā.

★ Makmāstera universitātes Hamiltonā bibliografijas nodaļa ar Atkinsona fonda, Kanadas padomes u. c. piešķīrumu palīdzību par 480.000 dol. iegādājusies lorda B. Rasela vēstuļu un piezīmju kollekciju. Šai kollekcijā ietelp ap 150.000 vēstuļu, manuskriptu, skaņu lenšu, dienasgrāmatas u. c.,kuŗas pēc nogādāšanas Kanadā turēs universitātes bibliotēkas Atkinsona Archivala centrālē. Manuskriptu vidū ir Rasela matemātikas un filozofijas esejas, kas tāpat kā vēstules būs pieejamas visiem, kas tās vēlas pētīt. Raselam ir 95 gadi, un par papīriem ieņemtos 480.000 dol. izmaksās tieši viņam, nevis Bertrana Rasela miera fondam.

★ „The Globe and Mail" 1. aprīļa izdevumā ievietoti trīs lieli uzņēmumi no igauņu modes skates bērniem. Toronto igauņu apvienība tādu rīkojusi 31. martā savā namā. Reportieris nodēvējis igauņu bērndārznieku modelētos tērpus par ļoti oriģināliem un piemīnējis arī, ka bērndārzs nodibināts pirms 5 gadiem, lai igauņu jaunajai paaudzei mācītu „vecās zemes" valodu un mākas.

★ Īpašais sūtnis Lionels Ševrjē, kuŗu Kanadas valdība pēc Gabonas incidenta bija nosūtījusi uz Afriku izpētīt, kāda palīdzība Afrikas jaunajām valstīņām nepieciešama apsolījis Afrikas bijušajām franču kolonijām 30 milj. dol. atbalstu nākošajos 3 gados. Ševrjē apmeklējis Alžīriju, Maroku, Tunisiju, Kamerūnu, Nigeriju, Ziloņkaula piekrasti un Senegalu. Palīdzības projektos ietelp slimnīcu un tiltu celšana, tuberkulozes sanatorija u. c.

★ Divi Kanadas jātnieku policijas locekļi Orests Kvasavskis un Rožē Murāns apsūdzēti heroīna pārdošanā. Abi darbojušies nelegālās heroīna tirdzniecības atklāšanā un arī noķēruši narkotiku kontrabandistus Montrealas lidlaukā pagājušajā gadā. Tomēr Murāns kritis kārdināšanā un pats sācis iztirgot konfiscēto heroīnu, pārdodot vairāk nekā 4 mārciņas par 20.000 dol. Viņš pārkāpumā atzinies, bet otrs policists, Kvasavskis, neatzīstas par vainīgu apsūdzībā. Prāvu iztiesās šonedēļ.